

INTRODUCERE

Programul de activitate al Guvernului „Integrarea Europeană: Libertate, Democrație, Bunăstare” oferă cadrul de politici de guvernare a Republicii Moldova pentru perioada 2011-2014.

Datorită politicilor promovate pe parcursul mandatului precedent de către Guvernul Alianței pentru Integrare Europeană, Republica Moldova a demonstrat eficiență sporită în ceea ce privește stabilizarea și relansarea economiei după criza financiară mondială, restabilirea încrederii din partea instituțiilor financiare internaționale și îmbunătățirea considerabilă a imaginii externe a țării pe fundalul unor progrese remarcabile pe calea integrării europene.

Prezentul Program este expresia continuității în îndeplinirea angajamentelor asumate în fața cetățenilor, dar și a partenerilor noștri externi. Astfel, viziunea strategică a programului propus o constituie creșterea bunăstării populației, care se va axa pe două obiective majore ale Guvernului: creșterea nivelului de trai al cetățenilor și integrarea europeană. În vederea realizării acestor obiective mari vor fi întreprinse o serie de acțiuni pentru protecția socială a cetățenilor, dezvoltarea economiei, consolidarea statului de drept, creșterea numărului locurilor de muncă, dezvoltarea relațiilor cu partenerii externi, atragerea investițiilor, eliminarea vizelor și alte acțiuni care au ca finalitate o viață mai bună pentru cetățenii noștri.

Unul dintre principiile de activitate importante va fi transformarea succeselor la nivel macro, obținute în ultima perioadă, în beneficii palpabile pentru fiecare cetățean în parte. Astfel, Programul de activitate al Guvernului, în ansamblul său, urmărește crearea unui nivel înalt de bunăstare a cetățenilor Republicii Moldova, precum și realizarea altor transformări importante în societate, care, în totalitatea lor, ar accelera integrarea Republicii Moldova în Uniunea Europeană.

PRIORITĂȚILE

GUVERNULUI REPUBLICII MOLDOVA

Integrarea europeană. Integrarea europeană este un deziderat fundamental al politicii interne și externe a Republicii Moldova. Realizarea plenară a acestui obiectiv va permite ancorarea țării într-un sistem de securitate, stabilitate și prosperitate, guvernat de valorile democratice și respectul față de libertățile fundamentale ale omului. Totodată, asumarea și implementarea cu responsabilitate a angajamentelor ce rezultă din parcursul european reprezintă cea mai eficientă

modalitate de a realiza modernizarea țării sub aspect politic, economic, social. Integrarea europeană înseamnă, în primul rând, transformări interne pozitive ale țării. Guvernul își propune să depună eforturi susținute pentru promovarea reformelor solicitate atât de societate, cât și de comunitatea internațională în domeniul asigurării libertății mass-media, independenței sistemului judiciar, liberalizării economiei – domenii vitale pentru integrarea europeană a țării. Prin promovarea coerentă a unor politici de europenizare a tuturor aspectelor vieții social-politice și economice a țării și semnarea acordului de asociere la Uniunea Europeană, vom reuși într-o perioadă previzibilă să transformăm Republica Moldova într-o țară eligibilă pentru aderarea la UE. Ca urmare a implementării Programului de activitate al Guvernului, Republica Moldova va deveni un partener de încredere și o țară binevenită în comunitatea internațională, care va realiza cu succes negocierile pe marginea Acordului de Asociere, inclusiv a Acordului de Comerț Liber, Cuprinzător și Aprofundat cu UE, și va lansa procesul de negociere a statutului de membru al UE.

Reintegrarea țării. Reintegrarea țării este unul dintre obiectivele fundamentale ale guvernării. Guvernul Republicii Moldova va intensifica eforturile în vederea identificării unei soluții viabile și durabile a conflictului transnistrean în baza respectării suveranității și integrității teritoriale a Republicii Moldova. Menținerea statutului de neutralitate a Republicii Moldova și europenizarea țării va crea premisele favorabile reintegrării. Guvernul va pleda pentru soluționarea conflictului în formatul 5+2, în baza principiilor acceptate de principalele forțe politice din Republica Moldova, inclusiv retragerea forțelor militare ale Federației Ruse de pe teritoriul Republicii Moldova și înlocuirea actualelor forțe de menținere a păcii cu o misiune internațională civilă. Vom promova ample proiecte sociale și de infrastructură în raioanele de est ale Republicii Moldova și vom promova crearea condițiilor de reintegrare reală a regiunii transnistrene în spațiul economic, politic, social și informațional al Republicii Moldova.

Politică externă eficientă și echilibrată. Guvernul va promova un curs echilibrat al politicii externe, optim pentru țară, urmărind dezvoltarea relațiilor reciproc avantajoase cu toți partenerii, atât din Vest, cât și din Est. Din această perspectivă, Guvernul Republicii Moldova va continua consolidarea relațiilor de bună vecinătate și de parteneriat strategic cu Uniunea Europeană, România, Ucraina, SUA și Federația Rusă. În paralel cu eforturile orientate spre avansarea procesului de integrare europeană, vor fi aprofundate relațiile tradiționale de cooperare cu partenerii din spațiul Comunității Statelor Independente. Vom asigura, în continuare, promovarea intereselor economice ale țării și protejarea intereselor cetățenilor moldoveni peste hotare.

Supremația legii. Guvernul va asigura respectarea principiului separării și independenței puterilor legislativă, executivă și judecătorească, aplicarea uniformă și corectă a legilor și egalitatea tuturor în fața legii. Justiția independentă este elementul-cheie al statului de drept și al unei guvernări democratice și este instrumentul care trebuie să asigure suportul necesar pentru celelalte reforme. Doar un sistem de drept bine organizat poate asigura și garanta atragerea investițiilor, lupta cu corupția, combaterea criminalității și protecția drepturilor omului. Din aceste considerente, Guvernul va acorda o importanță deosebită edificării statului de drept,

implicit prin promovarea unor reforme de ordin structural și procedural în justiție.

Combaterea sărăciei. Servicii publice de calitate. Obiectivul Guvernului Republicii Moldova este o societate fără sărăcie. Considerăm eliminarea sărăciei și a lipsei accesului la educație, asistență medicală calitativă și servicii publice decente drept una dintre principalele provocări pentru societatea noastră. În viziunea noastră, accelerarea modernizării și progresul social trebuie să se bazeze pe investiții publice masive și inteligente în infrastructură, în educație și în formarea profesională a tinerilor, într-o politică industrială care să conducă la creșterea competitivității economiei și a întreprinderilor autohtone, asigurarea de locuri de muncă stabile și bine plătite, susținute de o politică fiscală echilibrată și o gestiune calitativă și transparentă a finanțelor publice. Vom crea oportunități economice și sociale pentru tineri și viștnici deopotrivă. Guvernul va promova consecvent o politică clară de majorare a salariilor, pensiilor, burselor de studii și a altor plăți sociale, astfel încât cuantumul acestora să asigure un trai decent. Este necesară o reformă profundă a sistemului de asigurări sociale și a sistemului de ocrotire a sănătății. Modernizarea sistemului public de învățământ va fi realizată prin investiții adecvate, garantarea autonomiei universitare și ridicarea prestigiului și atractivității profesiei de pedagog, inclusiv prin sporirea nivelului de remunerare a muncii cadrelor didactice.

Creștere economică durabilă. Guvernul va acționa în vederea schimbării paradigmei de dezvoltare a țării de la o economie bazată pe consum la o economie bazată pe investiții, inovații și competitivitate, astfel încât economia națională să creeze locuri de muncă înalt calificate și bine plătite, iar întreaga societate și fiecare cetățean în parte să beneficieze de efectele unei creșteri economice robuste, organice și echilibrate. Politicile economice și financiare vor stimula, vor încuraja și vor susține eforturile agenților economici de a produce pentru piața locală și pentru export. Numai o economie competitivă, cu o infrastructură modernă, resurse umane cu un înalt nivel de educație și calificare, un mediu de afaceri prietenos într-o economie stabilă, sub o guvernare competentă, responsabilă și onestă, pot asigura atingerea acestui obiectiv. Guvernul va asigura o cooperare eficientă cu instituțiile financiare internaționale și cu alți parteneri de dezvoltare ai Republicii Moldova pentru a consolida cadrul de resurse necesar implementării programului de recuperare economică și dezvoltare incluzivă de lungă durată.

O condiție esențială pentru menținerea unei creșteri economice durabile și echilibrate reprezintă continuitatea stabilității macroeconomice, prin implementarea următoarelor măsuri:

- realizarea și menținerea stabilității prețurilor;
- promovarea unei politici flexibile a cursului de schimb al monedei naționale;
- promovarea unei politici bugetar-fiscale echilibrate, cu gestionarea prudentă a datoriei de stat, care să permită asigurarea stabilității finanțelor publice pe termen mediu și lung;
- reducerea presiunii fiscale asupra economiei și extinderea accesului la finanțare.

Descentralizarea puterii. Guvernul va aplica în continuare principiile și normele europene în domeniul organizării și funcționării administrației publice. Apropierea Republicii Moldova de Uniunea Europeană se poate produce doar în condițiile unui stat în care structurile puternic

ierarhizate sînt înlocuite cu structuri descentralizate, transparente și dinamice, întemeiate pe supremația legii, a drepturilor și libertăților civile. Vom asigura corelarea reformei administrației centrale cu cea a administrației locale și transferul de competențe către autoritățile publice locale, inclusiv în domeniul finanțelor publice. Descentralizarea puterii și abilitarea autorităților publice locale cu puteri reale vor avea o contribuție majoră și la dezvoltarea veritabilă a regiunilor, desconcentrînd și activitatea economică pe întreg teritoriul Republicii Moldova.

EDIFICAREA STATULUI DE DREPT

a. Elaborarea și adoptarea unei noi Constituții

b. Protecția drepturilor omului

Obiective de guvernare:

Dezvoltarea cadrului legal și instituțional în domeniul drepturilor omului.

Redresarea situației în domeniile drepturilor omului considerate problematice pentru Republica Moldova (eradicarea torturii și a altor pedepse sau tratamente inumane sau degradante; libertatea individuală și securitatea persoanei; eliminarea traficului de ființe umane și a violenței în familie; accesul liber la justiție și dreptul la un proces echitabil; dreptul la libera exprimare și accesul la informație; asigurarea drepturilor persoanelor cu dizabilități etc.).

Consolidarea mecanismelor de protecție a drepturilor omului.

Acțiuni prioritare:

Reformarea instituțiilor de drept ale statului în vederea eliminării premiselor și practicilor de tortură, maltratare, a măsurilor de reprimare nejustificate, arbitrar și neproporționale;

Asigurarea funcționalității mecanismului național de prevenire a torturii în conformitate cu standardele internaționale și angajamentele asumate;

Modernizarea mecanismului de investigare a cazurilor de tortură și maltratare, precum și de trafic de ființe umane;

Transferarea instituțiilor de detenție provizorie din jurisdicția Ministerului Afacerilor Interne în competența Ministerului Justiției;

Modernizarea izolatoarelor de detenție provizorie prin construirea caselor de arest regionale subordonate Ministerului Justiției și îmbunătățirea condițiilor de detenție în comisariatele de poliție;

Includerea și/sau reformarea componentei de studiere a drepturilor omului și libertăților fundamentale în programele de studii din învățămîntul preuniversitar și universitar, precum și asigurarea formării continue în domeniu a funcționarilor publici,

personalului instituțiilor naționale a ordinii publice etc.;

Dezvoltarea culturii universale privind drepturile omului, unde fiecare este conștient de propriile drepturi și obligații în raport cu respectarea drepturilor celorlalți, precum și promovarea individului drept membru responsabil al unei societăți libere, pașnice, pluraliste și incluzive;

Modernizarea sistemului de evidență și soluționare a plîngerilor din partea cetățenilor;

Identificarea și/sau perfecționarea mecanismelor de asigurare a implementării eficiente a drepturilor omului și libertăților fundamentale potrivit cadrului normativ național, regional și internațional;

Crearea unui mecanism național interministerial cu participarea societății civile de supraveghere și coordonare a implementării concluziilor și recomandărilor organismelor internaționale specializate ale ONU și CoE cu referire la drepturile omului;

Recunoașterea competenței Comitetului ONU contra Torturii privitor la plîngerile individuale în baza art.21 și 22 ale Convenției contra torturii și recunoașterea competenței Comitetului ONU pentru combaterea tuturor formelor de discriminare rasială asupra plîngerilor individuale din Moldova în baza art. 14 al Convenției pentru eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială;

Fortificarea capacităților și perfecționarea cadrului de activitate a Centrului pentru Drepturile Omului;

Asigurarea tuturor condițiilor necesare evaluării Republicii Moldova prin intermediul Mecanismului de Evaluare Periodică Universală a Drepturilor Omului, precum și implementarea recomandărilor finale;

Perfecționarea cadrului normativ și instituțional privind cultele religioase, pentru a preveni discriminarea pe criterii confesionale;

Revizuirea mecanismului Legii nr. 1225-XII din 8 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice.

c. Reforma justiției

Obiective de guvernare:

Instituirea unui sistem judecătoresc eficient, profesionist și independent, conform practicilor europene.

Reformarea sistemului judecătoresc și a procuraturii în vederea asigurării unei justiții independente, imparțiale, funcționale și transparente.

Sporirea gradului de integritate și de profesionalism al corpului judecătoresc.

Asigurarea unui sistem stabil și eficient de finanțare a justiției.

Acțiuni prioritare:

Reformarea sistemului de organizare judecătorească:

- Lichidarea judecătoriilor specializate, cu preluarea atribuțiilor acestora de către colegiile/secțiunile specializate din cadrul instanțelor de drept comun;
- Reforma hărții judiciare în scopul consolidării capacității manageriale a instanțelor judecătorești și asigurarea folosirii cât mai eficiente a resurselor disponibile;
- Reformarea modalității de constituire a completelor de judecată;
- Fortificarea sistemului de repartizare aleatorie a cauzelor în instanțele de judecată. Drept o expresie a principiului de acces la un judecător prestabilit prin lege, alocarea cauzelor către un judecător anume trebuie să fie bazată pe criterii obiective și transparente, stabilite în prealabil de lege sau de alte reglementări speciale. Orice excepție trebuie să fie motivată. Această regulă trebuie respectată și în cazurile în care, din motive obiective și legale, este necesară înlocuirea judecătorului;
- Asigurarea publicării tuturor hotărârilor judecătorești și extinderea accesului public la dosare;
- Asigurarea unei pregătiri adecvate a judecătorilor, inclusiv prin reformarea și eficientizarea activității Institutului Național de Justiție;
- Stabilirea criteriilor clare și transparente de selectare, numire și promovare a judecătorilor;
- Reducerea cenzurii de vîrstă și de vechime în funcția de judecător pentru a deveni judecător la curțile de apel și la Curtea Supremă de Justiție și deschiderea accesului în aceste instanțe pentru persoane cu înalte calități morale și profesionale din afara sistemului judecătoreesc;
- Revizuirea, în conformitate cu recomandările Comisiei de la Veneția, a termenului de probă la numirea judecătorului, care diminuează independența acestuia;
- Sporirea substanțială a remunerării judecătorilor, însoțită de reforma sistemului de pensionare, și excluderea oricăror sporuri sau retribuții nonfinanciare care nu sînt bazate pe criterii obiective;
- Asigurarea transparenței procedurii de selectare și numire a președinților și vicepreședinților instanțelor judecătorești;
- Modificarea competențelor președinților și vicepreședinților instanțelor judecătorești în vederea deșăurării acestora de funcțiile administrative;
- Revederea regulilor procedurale și de organizare în scopul asigurării independenței interne a judecătorilor, inclusiv față de președinții și vicepreședinții instanțelor;
- Instituirea funcției de secretar general al instanței de judecată, care va fi ordonatorul de credite al instanței, va fi responsabil integral pentru administrarea resurselor și care nu va avea atribuții nemijlocite în procesul de înfăptuire a justiției;
- Modificarea statutului, atribuțiilor și a salarizării grefierului. Statutul și atribuțiile grefierului urmează a fi modificate astfel încît el să nu fie un simplu funcționar cu atribuții tehnice, ci un veritabil asistent al judecătorului, cu largi atribuții procesuale, care trebuie să preia cea mai mare parte a procesului de administrare a justiției;
- Optimizarea modului de organizare a instanțelor judecătorești – revizuirea statelor de

personal, atît auxiliar, cît și a numărului de judecători, în contextul redistribuirii responsabilităților personalului instanțelor;

Introducerea funcției de referent al judecătorului în judecătoria și curțile de apel;

Consolidarea structurilor responsabile de comunicarea cu presa și cu publicul;

Reformarea instituției imunității judecătorilor pentru a se asigura exclusiv imunitatea funcțională (substituirea sistemului de autorizare cu cel de notificare, prin excluderea acordului Consiliului Superior al Magistraturii și al Președintelui Republicii Moldova sau, după caz, al Parlamentului la pornirea acțiunilor penale împotriva judecătorilor), revizuirea mecanismului acțiunii în regres a statului împotriva judecătorului prin instituirea unor proceduri care să țină cont de necesitatea asigurării independenței interne și externe a judecătorului;

Modernizarea statutului unor profesii juridice și conexe sistemului judiciar, precum experți judiciari, administratorii și lichidatorii judiciari, traducătorii și interpreții autorizați.

Reformarea Consiliului Superior al Magistraturii:

Extinderea transparenței în activitatea Consiliului Superior al Magistraturii, inclusiv în procesul de adoptare a hotărîrilor, și asigurarea accesului public la toate materialele în baza cărora au fost adoptate acestea;

Revizuirea actelor normative în scopul asigurării ca deciziile Consiliului Superior al Magistraturii să fie adoptate în baza unor criterii obiective și instituirea obligației Consiliului Superior al Magistraturii de a-și motiva hotărîrile;

Instituirea obligației Consiliului Superior al Magistraturii de a adopta norma de procedură pentru toate cazurile în care modul de adoptare a deciziilor nu este stabilit prin legi sau prin alte acte normative;

Restrîngerea competenței Consiliului Superior al Magistraturii în domeniul intervenției în activitatea inspecției judiciare, în scopul consolidării independenței acesteia.

Reformarea Curții Supreme de Justiție:

Numirea necondiționată în funcție a președintelui și vicepreședinților Curții Supreme de Justiție prin decret prezidențial, în baza propunerii Consiliului Superior al Magistraturii;

Modificarea criteriilor de selectare a judecătorilor la Curtea Supremă de Justiție, în mod similar cerințelor de numire a judecătorilor Curții Europene a Drepturilor Omului. Guvernul va promova modificări în legislație prin care va fi redus cenzul de vîrstă și de vechime în funcția de judecător pentru a deveni judecător la Curtea Supremă de Justiție. Guvernul optează, de asemenea, pentru posibilitatea de a desemna în calitate de judecători (un anumit număr) și a persoanelor care nu sînt judecători de carieră, dar care au o pregătire juridică superioară, o înaltă competență profesională și o anumită vechime în activitatea juridică, în învățămîntul juridic sau în activitatea științifică. Astfel, judecători ai Curții Supreme de Justiție ar putea fi judecători,

precum și profesori titulari de drept sau alți specialiști în domeniul dreptului;
Modificarea competenței Curții Supreme de Justiție. Guvernul va promova modificări în legislație prin care va reduce competența Curții Supreme de Justiție la examinarea exclusivă a problemelor de drept și generalizarea jurisprudenței naționale, în scopul excluderii prevederilor legale și a practicilor care au transformat Curtea Supremă de Justiție într-o instanță de apel;
Introducerea procedurii exclusiv scrise în fața Curții Supreme de Justiție;
Reducerea numărului de judecători ai Curții Supreme de Justiție.

Reformarea procuraturii:

Acordarea graduală a statutului de magistrat procurorilor;
Modificarea atribuțiilor procuraturii și concentrarea eforturilor asupra justiției penale;
Modificarea procedurii de numire și de destituire a procurorului general, prin excluderea posibilității de numire și de destituire a acestuia pe criterii politice;
Numirea procurorului general pe un termen îndelungat, fără posibilitatea de a fi desemnat pe un nou termen;
Instituirea obligației procurorului general de a prezenta anual Parlamentului un raport public;
Instituirea unui mecanism prin care să se excludă posibilitatea să fie date instrucțiuni ilegale de către procurorii ierarhic superiori, în scopul asigurării independenței interne a tuturor procurorilor. Orice instrucțiuni prin care se cere schimbarea opiniei procurorilor inferiori trebuie să fie motivate, iar pentru cazurile în care instrucțiunile sînt ilegale, se va prevedea o cale de atac la Consiliul Superior al Procurorilor;
Prevederea unui mecanism de apel către Consiliul Superior al Procurorilor, în scopul excluderii posibilităților de înlăturare de la examinarea dosarelor sensibile a procurorilor care nu sînt obedienți;
Reexaminarea regulilor de răspundere a procurorilor și excluderea imunității generale a acestora.

** Pentru asigurarea funcționalității instituției procuraturii, reformele operate nu vor afecta stabilitatea în funcție a procurorilor care își exercită mandatul în baza legislației în vigoare.*

Reformarea sistemului de administrare a finanțelor și a resurselor din cadrul sistemului judecătoresc:

Crearea unui mecanism adecvat, consecvent și durabil de finanțare a sistemului judecătoresc prin majorarea finanțării acestui sistem, perfecționarea cadrului normativ privind procedura de elaborare și gestionare a bugetului sistemului judecătoresc, identificarea unor criterii obiective pentru stabilirea bugetelor operațional și capital ale instanțelor

judecătorești, implementarea eficientă a sistemului informațional judiciar, elaborarea unor indicatori de performanță și utilizarea sistemelor de raportare statistică, instituirea unor stimulente și sancțiuni ce țin de performanță; consolidarea capacității instanțelor judecătorești și a Ministerului Justiției în managementul financiar, auditul intern și în achizițiile publice;

Formarea unui buget al sistemului judecătoresc bazat pe criterii obiective și transparente, fundamentate pe evaluarea necesităților de ordin organizatoric, administrativ, tehnico-material și informațional, precum și pe performanță;

Consolidarea capacității Consiliului Superior al Magistraturii și a Ministerului Justiției de evaluare a bugetului instanțelor judecătorești și de monitorizare a activității lor;

Elaborarea unui plan pe termen mediu de investiții capitale pentru repararea sediilor, în baza unor criterii de prioritate.

Reformarea procedurii penale, civile și de contencios administrativ:

Modificarea competenței instanțelor judecătorești astfel încât pentru toate litigiile instanța de fond să fie judecătoria, iar

Curtea de Apel să fie, după caz, instanță de apel sau recurs;

Revizuirea competențelor Curții Supreme de Justiție și ale curților de apel;

Plasarea accentului pe procedura scrisă în cauzele civile, administrative și economice, în mod similar procedurii în fața CEDO;

Revizuirea regulilor privind motivarea hotărârilor în prima instanță, în apel și în recurs, în scopul de a facilita activitatea instanțelor judecătorești prin excluderea obligativității de a motiva hotărârile în cazurile în care aceasta nu este necesar pentru protecția drepturilor justițiabililor sau a intereselor justiției;

Limitarea aplicării căilor extraordinare de atac și asigurarea securității raporturilor juridice;

Limitarea cazurilor de trimitere spre rejudecare de către instanțele ierarhic superioare. Prin aceste retrimiteri, uneori repetate și pentru motive formale, cauzele sînt examinate în termene care depășesc cu mult termenul rezonabil, existînd astfel riscul constatării de către CEDO a încălcării drepturilor fundamentale;

Revederea temeiurilor de revizuire în procesul civil – păstrarea doar a două temeiuri, pentru cazul în care există o hotărîre definitivă a CEDO sau descoperirea unor circumstanțe noi (în mod identic temeiurilor de revizuire din procedura penală);

Revizuirea mecanismelor ce ar asigura aplicarea măsurilor preventive în conformitate cu jurisprudența CEDO;

Revizuirea funcționării instituției judecătorului de instrucție;

Asigurarea egalității părților în procedurile penale;

Regîndirea participării procurorului la judecată în cauzele civile, inclusiv excluderea intervenției procurorului în litigiile civile prin intermediul depunerii recursurilor în afara termenului general de prescripție;

Instituirea procedurii simplificate pentru anumite categorii de litigii mai puțin complexe sau de o valoare redusă;

- Instituirea unor norme și mecanisme prin care să se excludă practica depășirii de către instanțele judecătorești a limitelor puterii judecătorești și emiterea hotărârilor prin care acestea își arogă atribuțiile puterii legislative și executive;
- Revizuirea regulilor de procedură, inclusiv a celor privind prezentarea probelor, pentru a asigura o distincție clară între procedura în prima instanță și procedura în apel, astfel încât să se asigure examinarea în apel doar a pretențiilor și probelor prezentate în instanța de fond;
- Revizuirea regulilor de procedură pentru a asigura examinarea în termene rezonabile a cauzelor, inclusiv prin instituirea unui mecanism de accelerare a procesului și limitarea la maximum a cazurilor de trimitere a cauzelor spre rejudecare;
- Limitarea posibilității instanței de recurs de a dispune, în mod repetat, casarea hotărârii și trimiterea cauzei spre rejudecare;
- Instituirea unui mecanism eficace de uniformizare a practicii judiciare;
- Instituirea ședințelor de judecată consecutive la examinarea cauzelor, pentru a asigura principiul continuității și celeritatea procesului de judecată.

Dezvoltarea instituțiilor arbitrajului și medierii în calitate de mijloace alternative de soluționare a litigiilor:

- Revizuirea legislației în vederea excluderii concurenței normelor cu privire la arbitraj, la arbitrajul comercial internațional și la mediere cu normele din codurile de procedură civilă și penală;
- Consolidarea capacităților funcționale ale Consiliului de mediere;
- Instituirea mecanismului de asigurare a medierii garantate de stat;
- Instituirea pentru judecători a obligației de a recomanda arbitrajul în cazul litigiilor comerciale;
- Instituirea pentru judecători, procurori și avocați a obligației de a recomanda medierea, de a îndruma părțile să apeleze la mediatori autorizați și de a insista în toate fazele procesului ca soluționarea conflictului să se facă pe cale amiabilă. În cazul unei asemenea recomandări din partea judecătorului, părțile vor participa la o ședință gratuită de informare asupra avantajelor acestei proceduri, la finalul căreia pot lua decizia de a continua soluționarea litigiului prin mediere sau de a reveni în instanță.

Reformarea notariatului:

- Redarea independenței instituției notariatului. Guvernul va promova adoptarea unor noi reglementări cu privire la notariat, care să asigure buna funcționare a notariatului, să prevadă un mecanism clar și transparent de acceptare în profesie, de activitate, de instruire continuă, de control al activității și de sancționare a notarilor;
- Revizuirea organizării profesionale a notarilor;
- Stabilirea unor criterii clare de formare a onorariilor notarilor;

Instituirea unor criterii obiective și transparente privind stabilirea numărului de notari, a teritoriilor de activitate, a condițiilor de schimbare a teritoriului de activitate;
Clarificarea statutului notarului și a statutului notarilor stagiați;
Reglementarea procedurilor notariale.

Fortificarea instituțiilor avocaturii și acordarea asistenței juridice garantate de stat:

Fortificarea în continuare a instituției avocaturii și a sistemului de acordare a asistenței juridice garantate de stat. Guvernul va institui un sistem viabil de acordare a asistenței juridice garantate categoriilor de persoane defavorizate, pe toate categoriile de cauze (penale, contravenționale și civile);
Consolidarea instituțională a sistemului de acordare a asistenței juridice garantate de stat și a interacțiunii acestuia cu structurile avocaturii;
Consolidarea sistemului avocaților specializați pentru cauzele cu minori;
Revizuirea regulilor cu privire la răspunderea avocatului pentru prejudiciul cauzat clientului;
Crearea rețelei de servicii parajuridice comunitare alături de servicii integrate de asistență socială, pentru acordarea asistenței juridice primare.

Garantarea executării hotărârilor judecătorești prin asigurarea bunei funcționări a sistemului de executare a hotărârilor judecătorești în materie penală și civilă:

Consolidarea instituțională a noului sistem privat de executare a hotărârilor judecătorești;
Instituirea unor mecanisme pentru evitarea executărilor silitе abuzive și efectuarea unor cheltuieli de executare excesive în raport cu valoarea creanței;
Asigurarea accesului executorilor la bazele de date necesare pentru îndeplinirea eficientă a atribuțiilor/activităților;
Eficientizarea mecanismelor de implicare activă și partajare a responsabilităților creditorilor și debitorilor în procesul de executare a hotărârilor judecătorești;
Consolidarea mecanismelor de răspundere disciplinară a executorilor;
Revizuirea mecanismelor de disciplinare și stimulare a debitorilor pentru a asigura executarea benevolă a titlurilor executorii;
Continuarea procesului de modernizare a sistemului penitenciar;
Dezvoltarea instituției probațiunii.

Consolidarea rolului Curții Constituționale:

Revizuirea criteriilor de selectare a judecătorilor la Curtea Constituțională. Guvernul va promova modificări în legislație prin care va fi exclus cenzul de vîrstă și de vechime pentru a deveni judecător la Curtea Constituțională;
Revizuirea procedurilor de examinare a constituționalității actelor.

d. Ordine publică, securitate și apărare

Obiective de guvernare:

- Îmbunătățirea cadrului instituțional, organizatoric și funcțional al instituțiilor de menținere a ordinii publice, asigurare a securității și apărării.
- Asigurarea funcționării instituțiilor de menținere a ordinii publice, asigurare a securității și apărării în conformitate cu rigorile și standardele europene.
- Consolidarea mecanismelor de asigurare și protecție a proprietății publice și private.
- Implementarea progresivă a concepției de reformare a Ministerului Afacerilor Interne.
- Operarea modificărilor legislative și instituționale în vederea excluderii conflictului de interese, dublărilor de competență și funcționalitate între instituțiile de ordine publică, securitate și apărare.
- Reformarea instituțiilor abilitate pentru extinderea mediului de securitate și democrație.
- Reformarea acestor instituții în conformitate cu normele europene.
- Reformarea sectorului de securitate în conformitate cu standardele internaționale.
- Identificarea soluțiilor pentru provocările globale și regionale care pot afecta siguranța Republicii Moldova.
- Contracurarea unor riscuri și amenințări cu care se confruntă Republica Moldova, inclusiv nereglementarea conflictului transnistrean, prezența unor trupe militare și paramilitare în afara controlului constituțional în raioanele de est, care prezintă riscuri de bază la adresa securității naționale.
- Transformarea Republicii Moldova într-un stat care contribuie la securitatea regională și internațională prin participarea activă la Politica Europeană de Securitate și Apărare (PESA) a UE și la operațiunile internaționale de stabilizare și menținere a păcii.

Acțiuni prioritare:

Reformarea Ministerului Afacerilor Interne:

- Demilitarizarea Ministerului Afacerilor Interne;
- Perfecționarea cadrului legal al activității poliției și carabinierilor (elaborarea unui cadru normativ modern pe segmentul asigurării ordinii publice și combaterii criminalității);
- Delimitarea competențelor structurilor subordonate Ministerului Afacerilor Interne (poliție, carabinieri, urmărire penală) și implementarea principiilor de îmbunătățire a cadrului instituțional, organizatoric și funcțional;
- Descentralizarea parțială a serviciilor polițienesci la nivelul autorităților publice locale de nivelul al doilea, apropierea poliției prin servicii de calitate pentru cetățeni; consolidarea funcțiilor de prestare a serviciilor de menținere a ordinii publice în cadrul Regimentului de patrulă și santinelă „Scut” și asigurarea ordinii publice prin descentralizarea și consolidarea serviciilor la nivelul autorităților publice locale de

nivelul al doilea;

Reformarea sistemului de pregătire și promovare a personalului Ministerului Afacerilor Interne;

Implementarea principiilor activității polițienești comunitare prin delimitarea competențelor poliției de stat și ale poliției locale și implementarea principiilor de colaborare instituțională;

Reformarea trupelor de carabinieri prin preluarea integrală de la poliție a funcțiilor de menținere și restabilire a ordinii publice și trecerea graduală la serviciul prin contract;

Sporirea calității managementului în situațiile excepționale prin crearea și elaborarea mecanismelor de interacțiune a tuturor autorităților responsabile de gestionarea situațiilor excepționale;

Asigurarea controlului securizat al fluxurilor migraționale, traficului de mărfuri, combaterea traficului de persoane, droguri și armament etc. pe segmentul transnistrean;

Modernizarea mecanismelor de investigare a cazurilor de încălcare a drepturilor și intereselor persoanelor fizice și juridice;

Crearea unui nou sistem de evaluare a activității poliției și a altor subdiviziuni ale Ministerului Afacerilor Interne, cu participarea societății civile și a comunităților, pentru sporirea receptivității poliției față de problemele comunității;

Cesiunea funcțiilor poliției judecătorești către Ministerul Justiției;

Intensificarea parteneriatului cu autoritățile administrației publice centrale și locale, organizațiile obștești, nonguvernamentale și societatea civilă;

Dezvoltarea statisticelor dezagregate și accesibile în domeniul activității agențiilor polițienești, publicate și accesibile publicului.

Reformarea Serviciului de Informații și Securitate:

Elaborarea și implementarea unui concept modern de reformare a Serviciului de Informații și Securitate ce ar permite dezvoltarea durabilă a capacităților de îndeplinire a misiunilor sale;

Implementarea modificărilor legislative și instituționale ce a creat condiții pentru ca Serviciul de Informații și Securitate să opereze eficient în scopul îndeplinirii misiunilor sale constituționale;

Îmbunătățirea sistemului de perfecționare și management al personalului în conformitate cu standardele moderne, în scopul creării unui cadru de personal capabil să asigure necesitățile informaționale și de securitate ale statului;

Depolitizarea Serviciului de Informații și Securitate în favoarea realizării unui plan de acțiuni menit să asigure interesele naționale ale Republicii Moldova, creșterea gradului de siguranță și protecție pentru cetățeni.

Reorganizarea Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției prin menținerea atribuțiilor de combatere a corupției, transferul celorlalte atribuții, în decurs de trei

luni, către alte structuri specializate ale statului, în contextul reformei instituționale a acestora, cu excluderea subordonării Guvernului și plasarea sub control parlamentar.

Securitate națională și apărare:

Includerea și menținerea pe agenda dialogului cu partenerii străini a provocărilor legate de manifestările separatiste și teroriste, proliferarea armelor, drogurilor, migrației ilegale, insecurității energetice etc.;

Sporirea capacității instituționale de analiză și planificare în domeniul securității naționale;

Efectuarea analizei strategice a sectorului de securitate și apărare a țării;

Adoptarea Strategiei Securității Naționale și a Strategiei Militare Naționale;

Adoptarea și ajustarea strategiilor și politicilor de reformare a sistemului securității naționale, a bazei politico-juridice din domeniu la angajamentele asumate și la noile provocări și sarcini;

Formarea capacităților necesare și implementarea întregului arsenal de instrumente ce țin de exercitarea controlului civil și democratic asupra sectorului de securitate națională, inclusiv prin extinderea posibilităților de coparticipare a mass-media și societății civile;

Accelerarea implementării Planului Individual de Acțiuni ale Parteneriatului Republica Moldova-NATO (IPAP) în condiții de transparență și informare obiectivă;

Profesionalizarea graduală a Armatei Naționale, astfel încât aceasta să facă față noilor amenințări care se manifestă pe plan global și regional și pot afecta securitatea națională;

Asigurarea controlului spațiului aerian național prin dezvoltarea capabilităților naționale și cooperarea cu partenerii străini;

Dezvoltarea în cadrul Armatei Naționale a capacităților de colectare și analiză a informației în scopul apărării naționale.

**e. Consolidarea sistemului național de integritate
și de luptă împotriva corupției**

Obiective de guvernare:

Crearea unui cadru legislativ și instituțional eficient de prevenire și combatere a corupției în sistemul public.

Optimizarea sistemului de achiziții publice.

Crearea mecanismului de cooperare între autoritățile publice, societatea civilă și partenerii de dezvoltare pentru reducerea fenomenului de corupție.

Acțiuni prioritare:

Ridicarea imunității judecătorilor și a deputaților;

Implementarea instrumentelor electronice în vederea diminuării coruptibilității sistemului public și măririi gradului de transparență a acestuia (achiziții publice, declarații de avere și venit, amenzi etc.);

Înăsprirea pedepselor pentru cazurile de luare și dare de mită, elaborarea mecanismelor de monitorizare eficientă a fenomenului corupțional;

Modificarea cadrului legislativ-normativ și instituțional actual în vederea diminuării coruptibilității acestuia;

Reducerea poverii birocratice pentru mediul de afaceri în vederea diminuării spațiului pentru corupție;

Eficientizarea sistemului declarațiilor de avere și de interese pentru deținătorii funcțiilor publice și a controlului acestora;

Perfecționarea cadrului existent de prevenire și combatere a corupției privind declararea și controlul veniturilor și al proprietății demnitarilor de stat, judecătorilor, procurorilor, funcționarilor publici și unor persoane cu funcții de conducere, precum și adoptarea Legii privind protecția avertizorilor de integritate și a unui mecanism de implementare a acestuia;

Întărirea responsabilității personale a deținătorilor funcțiilor publice prin introducerea contractelor de performanță, precum și asumarea de către demnitari a responsabilității pentru cazurile grave de corupție din instituțiile statului în care își desfășoară activitatea până la demisia din funcție;

Consolidarea capacității Curții de Conturi în calitate de instituție supremă de audit al utilizării finanțelor publice, asigurarea mecanismului de valorificare a rezultatelor acestuia;

Crearea unui sistem informațional de trasabilitate a mărfurilor accizate;

Interzicerea secretizării contractelor încheiate de către instituțiile statului și firmele cu capital majoritar de stat;

Formarea unui corp de funcționari publici profesionist, integru și motivat pentru calitatea activităților desfășurate;

Asigurarea transparenței achizițiilor publice, concurenței și combaterea concurenței neloiale în domeniul achizițiilor publice;

Asigurarea transparenței în procesul deetațizării proprietății publice și utilizării mijloacelor obținute, inclusiv în investigarea tranzacțiilor anterioare în acest domeniu;

Eficientizarea sistemului de petiționare în serviciul public prin prevederea unor mecanisme sigure de protecție a informației și asigurarea unei reacții de răspuns prompte și responsabile;

Întreprinderea unor măsuri pe termen lung în vederea reducerii economiei subterane: crearea premiselor pentru reducerea fluxului de bani cash din economie prin promovarea utilizării banilor electronici, a salarizării și achitării prin carduri, astfel minimizând înseși precondițiile evaziunii fiscale – banii numerari din economie;

eficientizarea combaterii crimelor economice și a corupției la nivel instituțional și legislativ;

consolidarea capacității de prevenire și combatere a mărfurilor contrafăcute și a pirateriei, în sensul contracarării concurenței neloiale, protejării sănătății și siguranței cetățenilor, precum și îndeplinirii angajamentelor în domeniul proprietății intelectuale.

f. Liberalizarea spațiului mediatic și garantarea libertății de exprimare

Obiective de guvernare:

Armonizarea cadrului juridic ce reglementează activitatea mass-media cu normele și standardele europene, inclusiv adoptarea unui nou Cod al audiovizualului.

Reformarea și modernizarea activității Instituției publice naționale a audiovizualului Compania „Teleradio-Moldova”.

Asigurarea libertății presei și crearea condițiilor optime pentru activitatea instituțiilor de presă.

Stimularea investițiilor în piața media autohtonă.

Asigurarea reală a accesului la informația de interes public și stimularea jurnalismului de investigație.

Acțiuni prioritare:

Armonizarea cadrului juridic al Republicii Moldova ce reglementează activitatea mass-media la normele și standardele europene;

Continuarea reformelor la Instituția publică națională a audiovizualului Compania „Teleradio-Moldova” prin modernizarea managementului și asigurarea unei finanțări suficiente;

Crearea condițiilor adecvate pentru activitatea structurilor aferente activității mass-media (birouri de audit al tirajelor, companii de măsurare a audienței etc.);

Asigurarea autonomiei și eficientizarea activității Consiliului Coordonator al Audiovizualului în realizarea misiunii sale de reprezentant și garant al interesului public;

Garantarea transparenței procesului de acordare și retragere a frecvențelor de emisie și evaluarea modului de utilizare în conformitate cu destinația licențelor terestre;

Crearea condițiilor egale pentru activitatea instituțiilor mass-media din Republica Moldova printr-o reglementare strictă a activității de retransmitere a posturilor străine;

Completarea legislației cu prevederi speciale privind transparența proprietății în mass-media și limitarea concentrării proprietății mass-media;

Excluderea imediată din Codul fiscal a prevederii prin care mass-media este obligată să achite taxa locală de publicitate de 5%;

Scutirea ziarelor, revistelor și presei on-line de plata TVA din sumele provenite din

activitatea lor, indiferent de cifra de afaceri;
Stimularea investițiilor străine directe în mass-media autohtonă, precum și în domeniile conexe: industria poligrafică și distribuția;
Implementarea televiziunii digitale și crearea oportunităților de informare din mai multe surse TV și radio la nivel național, regional și local;
Adoptarea Legii publicității într-o variantă nouă, care ar corespunde noilor cerințe ale timpului și necesității de dezvoltare a unei presei cu adevărat libere;
Adoptarea unei noi strategii de dezvoltare a audiovizualului, ce ar stimula dezvoltarea stabilă a mass-media independente în Republica Moldova;
Eliminarea taxelor pentru obținerea informațiilor de interes public.

**g. Consolidarea societății civile și cooperarea
cu sectorul public**

Obiective de guvernare:

1. Crearea cadrului legal adecvat dezvoltării societății civile ca mediator al intereselor cetățenilor și partener al autorităților publice în procesul de politici publice.
2. Dezvoltarea cadrului instituțional pentru colaborarea eficientă între autoritățile publice și societatea civilă.
3. Crearea condițiilor pentru asigurarea durabilității financiare a organizațiilor neguvernamentale.

Acțiuni prioritare:

Ajustarea cadrului legal ce reglementează activitatea organizațiilor necomerciale la normele internaționale;
Reformarea mecanismului de înregistrare și reînregistrare a organizațiilor necomerciale pentru asigurarea respectării libertății de asociere;
Completarea cadrului legal ce reglementează cooperarea dintre stat și societatea civilă;
Instituționalizarea participării organizațiilor societății civile în procesul de formulare, implementare, monitorizare și evaluare a politicilor publice, inclusiv prin crearea unor mecanisme clare și eficiente de consultare și participare în procesul de luare a deciziilor;
Intensificarea cooperării cu sindicatele și patronatele în contextul elaborării politicilor publice, prin implicarea acestora în platforme existente de dialog între Guvern și societatea civilă;
Reformarea cadrului legal cu privire la filantropie, sponsorizare și antreprenariat social în vederea asigurării durabilității organizațiilor neguvernamentale și creșterii nivelului lor de independență;

- Dezvoltarea cadrului legal necesar „comenzilor sociale” pentru ONG-uri în vederea realizării unor servicii și activități de interes comunitar;
- Crearea unui mecanism eficient pentru implementarea Strategiei naționale de dezvoltare a societății civile;
- Dezvoltarea conceptului asociațiilor profesionale pentru promovarea intereselor diferitelor grupuri sociale prin implicarea acestora în elaborarea și monitorizarea politicilor publice, cooperarea cu autoritățile publice de resort.

POLITICI ECONOMICE ȘI FINANCIARE

a. Mediul de afaceri

Obiective de guvernare:

- Eliminarea constrîngerilor de ordin administrativ în mediul de afaceri.
- Demonopolizarea pieței interne și eliminarea practicilor anticoncurențiale în tranzacțiile comerciale.
- Asigurarea creșterii gradului de credibilitate între sectorul public și cel privat și garantarea dreptului asupra proprietăților și investițiilor private.
- Asigurarea condițiilor și accesului la resurse creditare pentru dezvoltarea mediului de afaceri; stimularea dezvoltării pieței de capital.
- Asigurarea creșterii veniturilor populației Republicii Moldova și reducerea sărăciei absolute și extreme.

Acțiuni prioritare:

Eliminarea constrîngerilor de ordin administrativ în mediul de afaceri:

- Dinamizarea reformei regulatorii, creșterea transparenței sistemului de autorizare a afacerii, prin stabilirea clară a procedurilor și condițiilor de autorizare; reducerea numărului de domenii supuse autorizării; introducerea nomenclatorului autorizațiilor, permisiunilor și certificatelor eliberate de autoritățile administrative centrale și organele subordonate (implementarea reformei regulatorii „Ghilotina 2+”);
- Revizuirea listei serviciilor prestate businessului contra plată de autoritățile publice, crearea unui Registru unic al serviciilor oferite contra plată și simplificarea acordării lor (lansarea și implementarea reformei regulatorii a serviciilor cu plată „Ghilotina 3”);
- Limitarea gradului și modalităților de intervenție abuzivă și nefondată a statului în activitatea întreprinderilor prin optimizarea legislativă și instituțională a controalelor asupra activității agenților economici, respectiv delimitarea exhaustivă a funcțiilor instituțiilor relevante pentru efectuarea controalelor asupra utilizării resurselor

publice, activității economico-financiare, fiscale și celor specializate, precum și crearea unui sistem unic de evidență a inspecțiilor și controalelor;

Adoptarea conceptului ghișeului unic și aplicarea lui pe scară largă la ghișeele unice existente de toate nivelurile. Implementarea principiului de ghișeu unic pentru raportarea statistică și financiară, pentru acordarea autorizațiilor și serviciilor la nivel de administrație publică centrală și locală, precum și pentru efectuarea operațiilor de import-export și identificarea domeniilor noi în care pot fi create ghișee unice;

Reducerea în continuare a procedurilor, timpului și costurilor de înregistrare și autorizare a activității firmei prin asigurarea posibilității de depunere a actelor și obținerea certificatelor și actelor permise la un singur organ administrativ în regim on-line, ca urmare a stabilirii platformei electronice specializate (ghișeul unic integrat, portalul guvernamental, registrul comerțului etc.);

Revizuirea, unificarea și optimizarea condițiilor și criteriilor de eliberare a licențelor, în particular examinarea posibilității de a optimiza numărul genurilor de activitate supuse licențierii;

Adoptarea amendamentelor legislative necesare, precum și implementarea măsurilor de ordin administrativ de simplificare a procesului de lichidare a afacerilor;

Simplificarea procedurilor de înregistrare a afacerii, prin prevederea unui tarif unic de înregistrare a afacerii, care ar cuprinde toate acțiunile realizate conexe acestui proces; excluderea solicitării de a prezenta certificatul privind lipsa datoriilor la buget în cazul fondatorilor persoane juridice, dar menținerea cerinței ca persoana juridică să nu aibă datorii la buget;

Implementarea graduală a principiului de declarații pe propria răspundere în lansarea și dezvoltarea afacerilor;

Implementarea practicilor și cerințelor internaționale în domeniul comerțului electronic, semnăturii digitale etc., inclusiv revizuirea obligativității agentului economic de a deține și aplica ștampila;

Dezvoltarea și extinderea rețelei de susținere instituțională a exporturilor; fortificarea instituțiilor de certificare, control al calității și inofensivității, precum și susținerea participării instituțiilor statale la organizațiile europene din domeniul infrastructurii calității;

Elaborarea unui Cod în domeniul construcțiilor care ar acoperi și ar aduce îmbunătățiri tuturor procedurilor din construcție, precum și, în mod special, ar asigura optimizarea procedurilor de autorizare și recepție a lucrărilor de construcție prin combinarea documentației de finalizare a lucrărilor de construcție într-o singură procedură;

Reducerea timpului și a cheltuielilor în activitatea în construcții prin punerea la dispoziție în regim on-line a certificatelor cu privire la lipsa grevărilor dreptului de proprietate și a actelor standardizate de transfer al proprietății, eliminarea autentificării notariale, conectarea electronică a oficiilor fiscale, funciare și cadastrale teritoriale, în vederea simplificării procedurilor și comunicării interinstituționale;

Modificarea legislației Republicii Moldova în domeniul societăților comerciale în scopul

ajustării la normele dreptului comunitar, în mod special cu privire la transparența informației companiei, protecția acționarilor, drepturile angajaților și creditorilor, formarea și întreținerea capitalului social și distribuirea dividendelor, libertatea de stabilire și de prestare a serviciilor pe piața comunitară unică;

Dezvoltarea parteneriatelor public-private bazate pe principiile economiei de piață și libera concurență și susținerea de către autoritățile guvernamentale a inițiativelor de creare a parteneriatelor public-private în domeniile de interes strategic pentru țară și societate în întregime;

Asigurarea eficienței controlului de stat al activității monopolurilor naturale pentru protejarea intereselor consumatorilor și economiei naționale.

Promovarea exporturilor și atragerea investițiilor:

Diminuarea restricțiilor la import-export și debirocratizarea procedurilor administrative;

Reformarea Organizației de Promovare a Exportului din Moldova (OPEM) prin revizuirea sarcinilor și a modului de operare a acesteia, transformarea ei în una dinamică, după modelul organizațiilor similare din țările Uniunii Europene;

Stimularea investițiilor interne prin transformarea economiilor în investiții; perfecționarea unor asemenea instrumente ca „PARE 1+1”, precum și aplicarea de noi pîrghii;

Intensificarea dialogului la nivel politic în vederea facilitării accesului mărfurilor moldovenești pe diferite piețe;

Elaborarea instrumentelor pentru asigurarea finanțării proiectelor investiționale în domeniul inovațiilor și tehnologiilor avansate;

Crearea sistemului de monitorizare a climatului investițional, care să asigure reacționarea imediată a Guvernului la orice denaturare a climatului investițional existent;

Valorificarea maximă a potențialului economic al zonelor economice libere, Portului Internațional Liber „Giurgiulești”, Aeroportului Internațional Liber „Mărculești”, precum și al parcurilor industriale;

Promovarea stimulentei și aplicarea măsurilor de susținere de către stat a întreprinderilor care utilizează tehnologii de economisire a energiei, precum și a agenților economici care produc și utilizează surse alternative de energie;

Facilitarea regimului de vize și de sedere pentru investitori;

Asigurarea condițiilor pentru finanțarea mediului de afaceri la un cost rezonabil; stimularea dezvoltării pieței de capital;

Stimularea convertirii economiilor în mijloace de investire prin diversificarea și dezvoltarea instrumentelor financiare, inclusiv ipotecarea;

Dezvoltarea relațiilor de parteneriat între stat și organismele financiare internaționale pentru atragerea liniilor de creditare și garantare a investițiilor.

Demonopolizarea pieței interne și eliminarea practicilor anticoncurențiale în tranzacțiile

comerciale:

- Îmbunătățirea cadrului juridic și instituțional pentru asigurarea unei concurențe loiale;
- Activizarea aplicării, după caz, a măsurilor de protecție comercială moderne, în special a măsurilor compensatorii și de salvagardare față de importurile care distorsionează piața internă;
- Elaborarea și implementarea cadrului juridic în domeniul concurenței, armonizat cu legislația europeană și recomandările UE, care să încurajeze colaborarea tuturor exponenților pieței cu factorii de decizie în identificarea și combaterea concurenței neloiale prin introducerea concomitentă a sancțiunilor exprese pentru încălcarea legislației relevante, precum și a programului de clemență;
- Consolidarea capacității instituționale a Agenției Naționale pentru Protecția Concurenței în vederea sporirii eficienței și responsabilității sale publice;
- Asigurarea unei competiții oneste pe piețele unde există companii monopoliste sau care au o poziție dominantă pe piață și încurajarea intrării noilor companii pe aceste piețe;
- Diminuarea prezenței statului în sectoarele cu grad înalt de concurență, în special prin deetatisarea cotei statului în companiile din asemenea sectoare și contractarea serviciilor prestate de sectorul privat.

Asigurarea creșterii gradului de credibilitate între sectorul public și cel privat și garantarea dreptului asupra proprietăților și investițiilor private:

- Analiza impactului de reglementare al fiecărui proiect de act normativ nou care se referă la activitatea de afaceri și asigurarea funcționării unei platforme veritabile de dialog public-privat în cadrul analizei impactului de reglementare;
- Intensificarea dialogului sectorial cu asociațiile de business în vederea încurajării elaborării în comun a unor strategii sectoriale cu obiective clare și corelate cu planurile reale de dezvoltare ale companiilor din sector;
- Reluarea activității Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător;
- Reanimarea activității Comisiei naționale de consultări și negocieri colective și fortificarea comisiilor teritoriale și sectoriale.

**a. Politici de competitivitate și dezvoltarea
întreprinderilor mici și mijlocii**

Obiective de guvernare:

- Promovarea dezvoltării tehnologice a întreprinderilor.
- Dezvoltarea infrastructurii de suport pentru activitatea întreprinderilor.
- Asigurarea condițiilor de dezvoltare a unei economii bazate pe cunoaștere.

Acțiuni prioritare:

Promovarea dezvoltării tehnologice a întreprinderilor:

- Simplificarea regimului de certificare industrială a echipamentului industrial importat care corespunde standardelor internaționale și europene de securitate industrială;
- Încurajarea integrării întreprinderilor în rețele și clustere tehnologice naționale/internaționale și introducerea unor practici moderne de management industrial;
- Susținerea întreprinderilor în participarea la programe și inițiative europene în domeniul calității și în obținerea standardelor de management al calității bazate pe standarde ISO, precum și continuarea implementării programelor de cofinanțare în acest sens;
- Introducerea responsabilității administrative personale a funcționarilor organelor de stat în cazul prejudicierii agenților economici.

Dezvoltarea infrastructurii de suport pentru activitatea întreprinderilor:

- Promovarea antreprenoriatului inovațional: crearea unui mediu favorabil de dezvoltare a parcurilor științifico-tehnologice și incubatoarelor de inovare prin perfecționarea cadrului legal de creare și funcționare a acestora;
- Modificarea politicii de stat de susținere a cercetării tehnologice prin descentralizare, pentru a asigura accesul liber al tuturor entităților inovaționale la resursele bugetare acordate pentru cercetare, dezvoltare tehnologică și inovații;
- Acordarea de granturi pentru cercetări și inovații cu aplicare practică pentru eficientizarea utilizării energiei și resurselor naturale;
- Sprrijinirea înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii prin dezvoltarea parcurilor științifico-tehnologice, incubatoarelor de inovare și de afaceri, a altor instrumente de promovare a antreprenoriatului inovațional, precum și crearea acestora pe lângă instituțiile de învățământ superior pentru derularea programelor de cercetare aplicativă executate la comanda sectorului real;
- Perfecționarea cadrului normativ în domeniul constituirii și funcționării parcurilor industriale și crearea unei rețele a acestora în regiunile țării, în condiții de facilitare oferite de stat;
- Crearea condițiilor de stimulare a fabricării produselor industriale cu o valoare adăugată înaltă;
- Facilitarea coordonării strategiilor de dezvoltare și cooperării orizontale și verticale la nivelul ramurilor industriale, inclusiv a cooperării între întreprinderile mari și întreprinderile mici și mijlocii;
- Dezvoltarea cooperării industriale prin identificarea și aplicarea unor măsuri specifice de susținere a inițiativelor industriale, inclusiv prin crearea clusterelor;
- Facilitarea accesului întreprinderilor mici și mijlocii la contractele de achiziții publice prin

consolidarea accesului la informația despre oportunitățile de achiziții, folosind portalurile electronice, stimulînd autoritățile publice de contractare să divizeze contractele în loturi, cînd este posibil, și să evite calificări și exigențe financiare disproporționate;

Simplificarea procedurilor de conectare a obiectivelor industriale la rețelele și utilitățile publice;

Capitalizarea fondului de garantare a creditelor pentru întreprinderile mici și mijlocii; stimularea convertirii economiilor în mijloace de investire prin diversificarea și dezvoltarea programelor guvernamentale, inclusiv susținerea financiară și implementarea Programului „PARE 1+1”;

Facilitarea accesului întreprinderilor mici și mijlocii la serviciile publice prestate în prezent de administrația publică locală (de exemplu, salubritatea teritoriului, întreținerea fondului locativ, iluminatul public etc.);

Stimularea creării întreprinderilor mici și mijlocii noi și susținerea celor existente prin implementarea programelor de asistență tehnică și financiară din partea partenerilor de dezvoltare, precum și adaptarea condițiilor de finanțare la exigențele pieței, prin ajustarea programelor respective.

Asigurarea condițiilor de dezvoltare a unei economii bazate pe cunoaștere:

Armonizarea cadrului legislativ în domeniul întreprinderilor mici și mijlocii la recomandările europene și implementarea programelor regionale și europene de susținere a acestui sector;

Modificarea politicii de stat în vederea susținerii cercetării tehnologice pentru a asigura accesul liber al tuturor entităților inovatoare la resursele bugetare acordate pentru cercetare, dezvoltare tehnologică și inovații;

Atragerea resurselor și elaborarea instrumentelor pentru asigurarea finanțării proiectelor investiționale în domeniul inovațiilor și tehnologiilor avansate.

a. Administrarea și deetatzarea proprietății publice

Obiective de guvernare:

Continuarea procesului de privatizare a patrimoniului de stat din domeniile liberalizate, în baza licitațiilor deschise, anunțate și transparente.

Implementarea metodelor progresiste de deetatzare și administrare a proprietății publice.

Dezvoltarea și valorificarea mecanismului parteneriat public-privat drept instrument de deetatzare.

Acțiuni prioritare:

Continuarea procesului de restructurare a sectorului public al economiei;

Implementarea principiilor administrării corporative la întreprinderile de stat; optimizarea dimensiunilor, structurii, metodelor de administrare a proprietății publice;

Optimizarea cheltuielilor la nivelul întreprinderilor de stat și societăților pe acțiuni cu capital preponderent de stat;

Impunerea transparenței, simplității și a sistemului extern de supraveghere a achizițiilor de bunuri și servicii efectuate de întreprinderile de stat, în particular de cele de interes public;

Eficientizarea utilizării patrimoniului public prin restructurarea și modificarea profilului întreprinderilor nerentabile, aplicând principiul parteneriatului public-privat;

Efectuarea analizei permanente a activității întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital majoritar de stat; monitorizarea realizării planurilor de afaceri triennale, a celor de restructurare și modernizare a întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital majoritar de stat;

Crearea unor instrumente de ordin financiar care ar fi destinate susținerii proiectelor de infrastructură și inovare, formate inclusiv din contul mijloacelor provenite în urma privatizării;

Accelerarea procesului de deetatare a activelor de stat printr-un proces competitiv și transparent; continuarea procesului de privatizare a agenților economici incluși în Lista bunurilor proprietate de stat supuse privatizării, precum și revizuirea acestei liste;

Promovarea parteneriatului public-privat în implementarea proiectelor regionale economice, sociale și de infrastructură;

Crearea rețelei guvernamentale de parteneriat public privat, care ar permite coordonarea tuturor activităților în domeniu, între autoritățile administrației publice centrale și Unitatea pentru parteneriat public-privat din cadrul Agenției Proprietății Publice;

Transmiterea în gestiune a activelor întreprinderilor cu cotă majoritară de stat companiilor de management străine și locale;

Asigurarea accesului la informație privind rezultatele activității economico-financiare a întreprinderilor cu cotă majoritară de stat.

**a. Politica bugetar-fiscală și gestionarea
finanțelor publice**

Obiective de guvernare:

Asigurarea stabilității bugetului public național, crearea unui cadru bugetar-fiscal previzibil și menținerea deficitului bugetar la un nivel rezonabil.

Promovarea politicii fiscal-bugetare orientate spre creșterea economică durabilă/incluzivă, prin reducerea ponderii consumului public și majorarea investițiilor publice productive.

Asigurarea disciplinei, echității, transparenței, simplității și onestității în repartizarea

finanțelor publice.
Reducerea poverii fiscale și simplificarea sistemului de impozite și taxe.

Acțiuni prioritare:

Asigurarea stabilității bugetului public național, crearea unui cadru bugetar-fiscal previzibil, menținerea deficitului bugetar la un nivel rezonabil și consolidarea administrării fiscale și vamale:

- Armonizarea continuă a politicilor bugetar-fiscale, monetar-credite, valutare, investiționale și comerciale în scopul asigurării dezvoltării robuste a sistemului economico-financiar;
- Perfecționarea sistemului de prognozare a veniturilor și cheltuielilor bugetare pentru eliminarea practicii de modificare a bugetului anual de nenumărate ori pe parcursul anului, precum și îmbunătățirea procesului de elaborare a politicilor bugetar-fiscale, prin asigurarea unui proces participativ larg;
- Neadmiterea blocării plăților din bugetul public național în vederea sporirii siguranței financiare a bugetului și păstrării banilor contribuabililor în circuitul lor economic;
- Implementarea generalizată a sistemului de declarare fiscală prin utilizarea tehnologiilor informaționale (e-declarații), astfel încât cel puțin 60% din declarațiile fiscale să fie depuse prin Internet;
- Utilizarea bugetului pe programe și sporirea flexibilității cheltuielilor bugetare în contextul cadrului bugetar pe termen mediu (3 ani) la nivel central și la nivel local;
- Creșterea capacității de administrare fiscală și colectare a impozitelor și taxelor, astfel încât ponderea veniturilor fiscale în cadrul veniturilor bugetare totale să crească continuu;
- Fortificarea disciplinei fiscale și eliminarea impunității, fapt ce atentează la libera concurență și dezavantajează agenții economici și persoanele fizice oneste, care și-au onorat obligațiile fiscale conform legislației în vigoare;
- Dezvoltarea parteneriatelor public-private în eficientizarea administrării fiscale în unele sectoare supuse riscului sporit de evaziuni fiscale;
- Introducerea cotei unice la impozitul pe venit în mărime de 10-12% pentru persoanele juridice, începând cu anul 2012, cu păstrarea facilităților fiscale existente până la introducerea cotei zero;
- Simplificarea procedurilor de înregistrare a afacerii, prin prevederea unui tarif unic de înregistrare;
- Perfecționarea legislației fiscale prin clarificarea și simplificarea normelor legale primare, inclusiv prin definitivarea și punerea în aplicare a Titlului X „Contribuțiile sociale” și a Titlului XI “Taxa vamală” din Codul fiscal. Finalizarea sistematizării legislației fiscale prin elaborarea și adoptarea Titlului XII “Alte impozite și taxe” din Codul fiscal;

Simplificarea administrării fiscale prin introducerea tehnologiilor informaționale, „one stop shops”, atragerea mai activă a sistemului bancar și instrumentelor financiare relevante de plată și consolidarea capacităților instituționale ale organelor vamale și fiscale;

Implementarea angajamentelor internaționale și a tratatelor bilaterale privind evitarea dublei impuneri, cooperării vamale și schimbului de informații pentru contracararea fenomenelor de spălare a banilor și evaziune fiscală;

Reducerea numărului de impozite și taxe prin consolidarea acestora;

Simplificarea sistemului de raportare fiscală și statistică pentru întreprinderile mici și mijlocii și alte forme organizatorico-juridice;

Simplificarea și uniformizarea procedurilor de vămuire a mărfurilor prin preluarea experienței țărilor UE în domeniu;

Racordarea cuantumului taxelor vamale și taxelor pentru procedurile vamale la practica și angajamentele asumate față de organizațiile internaționale la care Republica Moldova este parte (Organizația Mondială a Comerțului și Organizația Mondială a Vănilor) și implementarea recomandărilor UE în domeniu;

Introducerea normelor și standardelor internaționale în domeniul vamal în vederea reducerii duratei și costurilor efectiv suportate de agenții economici pentru vămuirea mărfurilor în vamă;

Racordarea cadrului normativ național la standardele și practicile UE prin prisma unei abordări în ansamblu și nediscriminatorii a regulilor de origine și aplicării uniforme a acestora pentru toate companiile pe întreg teritoriul Republicii Moldova, inclusiv în zonele economice libere;

Optimizarea interacțiunii în cadrul administrării fiscale și vamale cu scopul eficientizării și reducerii poverii administrative și de control asupra mediului de afaceri;

Continuarea dialogului eficient cu instituțiile financiare internaționale, inclusiv cu Fondul Monetar Internațional și țările donatoare;

Crearea unui sistem eficient de trasabilitate a documentelor de strictă evidență și a celor cu grade de protecție emise de stat, inclusiv examinarea posibilității creării Imprimeriei de Stat.

Promovarea politicii fiscal-bugetare orientate spre creșterea economică durabilă/incluzivă, prin reducerea ponderii consumului public și majorarea investițiilor publice productive:

Stabilirea principiului de achitare a impozitului pe venitul persoanelor fizice în bugetul localității în care contribuabilul are reședință;

Asigurarea stabilității, previzibilității și transparenței politicii și procedurilor fiscale aplicate față de contribuabili prin adoptarea și aplicarea Codului de procedură fiscală și a Codului de procedură vamală;

Optimizarea și reducerea taxelor vamale la importul de materii prime, materiale auxiliare și echipamente tehnologice și majorarea lor pentru produsele finite din import, direct competitive cu cele autohtone;

Evaluarea și reducerea continuă a veniturilor quasifiscale la buget, provenite din prestarea serviciilor contra plată de către instituțiile publice; implementarea etapei a treia a reformei de reglementare a cadrului de afaceri („Ghilotina 3”);

Perfecționarea mecanismelor de administrare a TVA și accizelor, dinamizarea procedurilor de restituire a acestora din bugetul de stat;

Simplificarea procedurii de compensare a datoriilor față de buget cu supraplata altor impozite, în special în ceea ce privește administrarea operațiunilor de import/export, acoperirii TVA de plată cu TVA ce urmează a fi restituită;

Implementarea normelor legale primare pentru restituirea TVA aferentă investițiilor capitale efectuate în municipiile Chișinău și Bălți, prin stabilirea unui plafon minim al TVA peste care ar fi posibilă restituirea;

Modificarea prevederilor Codului fiscal în vederea permiterii de a utiliza suma TVA posibilă restituirii în contul stingerii obligațiilor viitoare față de bugetul public național;

Examinarea posibilităților de stimulare a re tehnologizării întreprinderilor prin perfecționarea mecanismelor de aplicare a TVA;

Excluderea plăților percepute de la întreprinderi pentru crearea fondurilor specializate și utilizarea unor mecanisme transparente de susținere prin subvenții;

Eficiențizarea acordării subvențiilor în agricultură prin direcționarea acestora spre domenii cu un potențial de producție cu valoare adăugată înaltă și pentru a spori productivitatea agriculturii și competitivitatea produselor agricole;

Revizuirea sistemului de impozitare și plată a contribuțiilor sociale și medicale de către deținătorii de patentă de întreprinzător.

Asigurarea echității în repartizarea finanțelor publice, reducerea poverii fiscale și simplificarea sistemului de impozite și taxe:

Stabilirea unor principii clare în redistribuirea veniturilor de la bugetul de stat spre bugetele unităților administrativ-teritoriale, eliminând subiectivismul politic.

Consolidarea politicilor actuale de egalizare a alocării resurselor și subvențiilor;

Asigurarea eficienței, transparenței și responsabilității în utilizarea resurselor financiare publice, inclusiv în domeniul achizițiilor publice;

Reformarea instituțională a Agenției Achiziții Publice și dezvoltarea noilor tehnici de achiziții și sporirea eficienței și asigurarea executării recomandărilor UE, prin descentralizarea competențelor și crearea organismului național independent de soluționare a contestațiilor;

Orientarea mijloacelor încasate din dețatizarea activelor din proprietatea publică spre investiții în infrastructura socială și economică.

a. Politici agroindustriale

Obiective de guvernare:

- Modernizarea sectorului agricol și diminuarea dependenței acestuia de factorii climaterici adversi.
- Armonizarea reglementărilor în domeniul alimentară cu cele ale UE în asigurarea inofensivității alimentare.
- Eficientizarea sistemului de subvenționare a agriculturii și promovarea programelor multianuale.
- Repunerea activelor din sectorul agricol în circuitul economic și asigurarea accesului investitorilor la aceste active.
- Creșterea calității capitalului uman în agricultură prin stimularea instituțiilor de extensivă agricolă.
- Stoparea degradării resurselor funciare prin modernizarea și extinderea sistemului de îmbunătățiri funciare.

Acțiuni prioritare:

Modernizarea sectorului agricol și diminuarea dependenței acestuia de factorii climaterici adversi:

- Introducerea și promovarea pe piața internă și pe piețele externe a simbolului de calitate național, oferit produselor ce corespund celor mai înalte criterii de calitate;
- Crearea unui mediu favorabil pentru dezvoltarea afacerilor și stimularea investițiilor de-a lungul lanțului agroalimentar;
- Asigurarea securității alimentare a țării; elaborarea conceptului strategiei Republicii Moldova în domeniul siguranței alimentare în conformitate cu principalele recomandări ale UE;
- Asigurarea transparenței procesului de achiziție a produselor agricole în rezerva de stat;
- Armonizarea reglementărilor în domeniul agroalimentar cu practica comunitară prin elaborarea și aprobarea normelor sanitare și fitosanitare, armonizate cu cele europene;
- Stimularea asigurărilor în agricultură contra calamităților naturale;
- Crearea premiselor privind implementarea experienței europene în domeniul legislației și suportului financiar pentru implementarea „tehnologiilor verzi”: biomasă, biodiesel, bioelectricitate, energie solară și eoliană;
- Susținerea și stimularea activităților de conservare a solului, inclusiv prin implementarea agriculturii conservative (no-till și altele), în scopul diminuării proceselor de eroziune a terenurilor agricole; promovarea produselor cu randamente și calitate ridicată; stimularea culturilor cu valoare adăugată înaltă și ecologice pentru valorificarea potențialului productiv al terenurilor;
- Stimularea implementării tehnologiilor moderne de irigație în scopul utilizării eficiente a

resurselor acvatice;
Crearea Registrului agricol digital ca urmare a realizării recensământului agricol.

Eficientizarea măsurilor de suport pentru sectorul agroalimentar:

- Eficientizarea sistemului de subvenționare în agricultură prin promovarea producției cu valoare adăugată înaltă, în vederea sporirii productivității agriculturii și competitivității produselor agricole;
- Asigurarea transparenței privind repartizarea mijloacelor financiare din fondul pentru susținerea sectorului agrar și asigurarea accesului liber la informația cu privire la beneficiarii de subvenții din partea statului;
- Subvenționarea activităților investiționale legate de crearea unităților de procesare, manipulare și păstrare a producției agricole, dotarea cu tehnică și utilaj agricol, crearea infrastructurii de colectare a produselor agricole, asigurarea cu materie primă agricolă, înființarea plantațiilor multianuale, unităților de producere a materialului semincer, sădător și reproductiv;
- Eliminarea din legislația națională a tuturor subvențiilor din partea statului pentru cultivarea tutunului;
- Eliminarea barierelor inutile la exportul produselor agricole și simplificarea procedurilor de export al produselor agricole și agroalimentare;
- Elaborarea și aplicarea unui program de stimulare și susținere a creditării pe termen lung și a celei ipotecare în agricultură;
- Simplificarea procedurii de schimbare a destinației terenurilor pentru terenurile agricole cu bonitate scăzută;
- Reorganizarea instituțională în domeniul sanitar și veterinar prin conformarea la conceptul general de dezvoltare a sistemelor de siguranță alimentară și la normele UE;
- Subvenționarea din partea statului a producției de material semincer, precum și implementarea unui sistem performant de control de calitate și fitosanitar al importurilor și exporturilor de semințe și material sădător.

Dezvoltarea infrastructurii agricole și creșterea calității capitalului uman:

- Stimularea dezvoltării infrastructurii de piață prin crearea centrelor (terminalelor) de produse agroalimentare la nivel național și a piețelor agroalimentare la nivel local;
- Stimularea dezvoltării și modernizării tehnologiilor postrecoltare;
- Reformarea instituțiilor implicate în cercetări agricole prin optimizarea și reorganizarea acestora și consolidarea formării profesionale a specialiștilor în domeniu.

Armonizarea reglementărilor în domeniul alimentar cu cele ale UE pentru dezvoltarea sectorului agroalimentar și asigurarea inofensivității alimentare:

Valorificarea deplină a oportunităților oferite de Preferințele Comerciale Autonome acordate de UE și negocierea Acordului de Comerț Liber Cuprinzător și Aprofundat cu UE, inclusiv realizarea recomandărilor UE pentru siguranța produselor de origine animală și admiterea exportului de produse de origine animală;

Negocierea și implementarea Acordului dintre Republica Moldova și UE privind protejarea indicațiilor geografice. Încurajarea industriilor naționale în vederea dezvoltării sistemului național de obiecte de proprietate intelectuală private și de stat, care urmează a fi protejate peste hotare;

Armonizarea reglementărilor în domeniul agroalimentar cu practica comunitară prin elaborarea și aprobarea normelor sanitare și fitosanitare, armonizate cu cele europene;

Armonizarea legislației în scopul obținerii statutului de țară terță înregistrată, eligibilă pentru facilitarea accesului majorității produselor agricole pe piața UE;

Introducerea unui sistem de alertă referitor la siguranța produselor alimentare, inclusiv accesarea Sistemului Rapid de Alertă pentru Alimente și Furaje al UE;

Elaborarea unui sistem de informare privind situația epizootică din țară și asigurarea unui nivel adecvat de supraveghere și control asupra bolilor la animale.

a. Infrastructură și transport

Obiective de guvernare:

Liberalizarea și dezvoltarea piețelor de transport.

Reabilitarea și modernizarea infrastructurii de transport, în special a infrastructurii drumurilor și conectarea la rețelele paneuropene.

Gestionarea responsabilă și eficientă a sistemului de transport, dezvoltarea și modernizarea transportului de mărfuri și pasageri.

Implementarea auditului rutier obligatoriu, sporirea securității traficului rutier și reducerea numărului de accidente rutiere.

Promovarea Republicii Moldova ca țară de tranzit și alinierea transportului autohton la condițiile europene de transport.

Asigurarea securității energetice și promovarea eficienței energetice în toate sectoarele economiei.

Dezvoltarea sectorului construcțiilor și promovarea tehnologiilor moderne în domeniu.

Acțiuni prioritare:

Politici și infrastructură de transport:

Dezvoltarea unui spațiu de transport și comunicații la nivel național, conectat la nivel regional și european;

Elaborarea strategiilor de dezvoltare a piețelor de transport și comunicații, bazate pe politicile și recomandările UE în domeniu;

Consultarea transportatorilor în procesul de formulare a politicilor în domeniul transportului, precum și de stabilire a priorităților de construcție și reparație a drumurilor;

Asigurarea continuității investițiilor capitale pe termen mediu și contribuirea la creșterea capacităților financiare ale autorităților locale, în special în vederea menținerii rețelelor locale de drumuri;

Consolidarea capacităților Fondului rutier și creșterea continuă a ponderii lui în PIB;

Stimularea și direcționarea investițiilor în construcția coridoarelor de transport internaționale moderne, în special a coridorului IX paneuropean;

Promovarea parteneriatului public-privat în reabilitarea, modernizarea, construcția și menținerea infrastructurii de transport, inclusiv prin oferirea posibilității de concesiune a lucrărilor publice către companiile internaționale care pot să asigure finanțarea unor proiecte de infrastructură de calitate cu posibilitatea prelevării ulterioare de plăți pentru utilizarea infrastructurii;

Creșterea securității traficului rutier prin implementarea tehnologiilor moderne de întreținere și reparație a drumurilor și asigurarea respectării regulilor de circulație, inclusiv prin introducerea sistemelor moderne de gestionare a traficului rutier;

Implementarea tehnologiilor moderne de întreținere și reparație a infrastructurii rutiere pentru îmbunătățirea stării drumurilor;

Promovarea unei transparențe înalte pentru piața construcției infrastructurii de transport;

Liberalizarea și dezvoltarea concurenței pe piața serviciilor de transport feroviar, examinarea posibilității concesiunii căilor ferate către sectorul privat;

Dezvoltarea transportului naval, extinderea flotei comerciale navale și dezvoltarea continuă a sistemului de porturi în Republica Moldova;

Crearea unei piețe libere a serviciilor aeriene, demonopolizarea serviciilor de deservire și atragerea companiilor aeriene low-cost (cu preț redus la biletele de avion), aderarea la Spațiul European Aviatic Comun;

Stimularea și susținerea operatorilor aerieni în scopul valorificării oportunităților de transformare a aeroporturilor internaționale în hub-uri regionale prin majorarea traficului de pasageri și mărfuri și aplicarea unor metode mai eficiente de atragere a investițiilor private în domeniu;

Crearea cadrului instituțional eficient și independent în domeniul reglementării siguranței zborurilor.

Asigurarea securității și eficienței energetice:

- Diversificarea surselor de aprovizionare cu energie primară:
- în domeniul gazelor naturale: asigurarea creării stocurilor de rezervă și interconexiunilor alternative cu țările vecine în baza unor studii de fezabilitate;

- în domeniul energiei electrice: stimularea investițiilor în restabilirea și modernizarea liniilor de interconexiune cu Ucraina; extinderea capacității de interconexiune cu România;
- creșterea capacităților proprii de generare a energiei electrice prin stimularea investițiilor în modernizarea celor existente și în proiectele green-field;
- acordarea suportului pentru identificarea metodelor alternative de producere a energiei prin promovarea proiectelor de investiții în energia regenerabilă;

Valorificarea tuturor oportunităților oferite de Tratatul Comunității Energetice, inclusiv prin transpunerea directivelor UE în domeniul energetic și atragerea investițiilor în sector;

Interconectarea sistemului electroenergetic al Republicii Moldova la rețeaua europeană a operatorilor de sistem și de transport al energiei electrice ENSTO-E¹;

Susținerea modernizării sistemului energetic în vederea utilizării eficiente a resurselor energetice și reducerii intensității energetice a economiei, în special în domeniul agriculturii;

Promovarea conservării energiei, în special prin elaborarea și susținerea financiară a programelor de reabilitare termică a edificiilor;

Integrarea Republicii Moldova în piața europeană energetică, prin corelarea politicilor, armonizarea reglementărilor în domeniul energetic, aderarea la organizațiile specializate europene și atragerea investițiilor europene în sector;

Consolidarea capacității instituționale a autorității de reglementare în domeniul energetic; asigurarea transparenței și a bunei guvernări în sectorul energetic;

Asigurarea viabilității și posibilității de dezvoltare a sistemului termoelectric prin restructurarea economică, instituțională și tehnică a acestuia;

Atragerea investițiilor în infrastructura energetică a țării prin crearea parteneriatelor dintre sectoarele public și privat;

Asigurarea funcționalității Agenției pentru Eficiență Energetică și crearea Fondului pentru eficiență energetică;

Reducerea intensității energetice și a consumului de energie în toate domeniile economiei naționale prin aprobarea și implementarea Programului național de eficiență energetică 2020.

Dezvoltarea sectorului construcții:

Elaborarea strategiei de dezvoltare a sectorului construcțiilor;

Dezvoltarea cadrului juridic și instituțional în domeniul construcțiilor și armonizarea la cerințele europene;

¹ European Network of Transmission System Operators for Electricity

Implementarea cadrului legislativ și normativ favorabil pentru prevenirea și depășirea impactului crizei economico-financiare mondiale asupra dezvoltării complexului de construcții;

Susținerea producerii materialelor de construcții în conformitate cu standardele europene, inclusiv cu normele și standardele de mediu și de protecție a sănătății ale Uniunii Europene; susținerea implementării la întreprinderile de producere a materialelor de construcții a sistemelor de management al calității;

Promovarea implementării tehnologiilor moderne la producerea materialelor de construcții și la șantierele de construcții;

Dezvoltarea infrastructurii calității în construcții cu atragerea asistenței externe, inclusiv pentru crearea și dotarea tehnică a laboratoarelor de încercări în scopul evaluării conformității produselor pentru construcții.

Facilitarea implementării inovațiilor și tehnologiilor noi în construcții, prin reformarea sistemului de reglementare tehnică a construcțiilor și implementarea standardelor de performanță în construcții;

Constituirea unui mediu favorabil dezvoltării întreprinderilor în regiunile de dezvoltare prin facilitarea accesului la finanțare, la infrastructuri de afaceri.

**a. Infrastructura calității, securitatea industrială
și protecția consumatorilor**

Obiective de guvernare:

Armonizarea integrală a reglementărilor specifice domeniilor economiei naționale cu cele europene și implementarea acestora la nivelul cerințelor din domeniile respective.

Intensificarea eforturilor pentru dezvoltarea Sistemului național de standardizare coerent cu Sistemul de standardizare european și Sistemul de standardizare internațional și consolidarea capacităților instituționale ale organismului național de standardizare.

Consolidarea Sistemului Național de Acreditare și dezvoltarea instituțională a Organismului Național de Acreditare privind ajustarea acestuia la exigențele europene, în scopul semnării Acordului de Recunoaștere Multilaterală (MLA) cu Cooperarea Europeană pentru Acreditare (EA).

Adoptarea și promovarea standardelor europene în domeniul metrologiei, în scopul implementării prevederilor europene privind cadrul instituțional, cadrul legal și cadrul normativ, precum și trasabilitatea măsurărilor, mijloacele de măsurare și etaloanele.

Asigurarea cadrului legal adecvat pentru protecția populației și mediului înconjurător de posibilele avarii la obiectele industriale periculoase și crearea condițiilor pentru îmbunătățirea activităților desfășurate în domeniul securității industriale.

Asigurarea unui nivel înalt de protecție a consumatorilor.

Consolidarea capacităților de supraveghere a pieței.

Acțiuni prioritare:

- Consolidarea capacităților instituțiilor cu funcții de reglementare și ale Organismului Național de Standardizare privind transpunerea legislației europene în legislația națională și adoptarea standardelor europene armonizate, astfel încât să se asigure criteriul de transpunere a standardelor europene armonizate în cele naționale la nivel de 50%;
- Elaborarea planurilor de implementare în economia națională a reglementărilor tehnice naționale armonizate cu cele europene și monitorizarea realizării acestora;
- Intensificarea colaborării internaționale și europene în domeniul standardizării prin intermediul Organismului Național de Standardizare și instituțiilor implicate;
- Armonizarea cadrului legal și normativ național în domeniul metrologiei la practica europeană prin transpunerea directivelor europene bazate pe Noua Abordare în domeniul metrologiei;
- Asigurarea cadrului normativ-tehnic adecvat, corelat cu practicile europene, care să stabilească cerințele de securitate pentru activitățile desfășurate în domeniul securității industriale;
- Elaborarea și implementarea cadrului legal, care rezultă din punerea în aplicare în UE a legislației comunitare referitor la înregistrarea, evaluarea conformității, permisiunea și limitarea substanțelor chimice;
- Dezvoltarea cadrului legislativ în domeniul protecției consumatorilor prin transpunerea acquis-ului referitor la protecția consumatorilor în legislația națională;
- Consolidarea capacității instituționale în domeniul protecției consumatorilor, inclusiv prin crearea, până la 1 ianuarie 2012, a Agenției Naționale pentru Protecția Consumatorilor, cu transferul către aceasta a tuturor funcțiilor și atribuțiilor de control ce țin de apărarea drepturilor și siguranței consumatorilor; elaborarea și aplicarea bazei normative necesare. Această instituție va fi creată pentru protejarea consumatorului de rînd;
- Consolidarea capacităților de supraveghere a pieței și instituirea mecanismului de coordonare a activității de supraveghere a pieței la nivel național;
- Revizuirea și dezvoltarea sistemului național de laboratoare pentru testarea inofensivității și calității produselor plasate pe piață, în particular a produselor alimentare.

a. Tehnologia informației și comunicații

Obiective de guvernare:

- Dezvoltarea sectorului TIC pentru crearea bazei transformării Republicii Moldova într-o societate bazată pe cunoaștere.
- Accelerarea procesului de e-transformare în vederea susținerii agendei de integrare

Europeană a Republicii Moldova.

Promovarea instrumentarului TIC și implementarea lui pentru o mai bună guvernare, educație și cercetare, sănătate publică, diversificare a conținutului electronic și digitalizare a patrimoniului cultural, dezvoltare a comerțului electronic.

Liberalizarea și dezvoltarea piețelor de comunicații.

Dezvoltarea infrastructurii de comunicații (electronice și poștale) integrate și eficiente, orientate spre creșterea competitivității economiei naționale și asigurarea accesului tuturor categoriilor de utilizatori la serviciile societății informaționale.

Acțiuni prioritare:

Asigurarea unui cadru juridic, fiscal și de reglementare de natură să impulsioneze planurile de dezvoltare la nivelul societății informaționale, cu prioritate a celor din infrastructură și servicii electronice;

Eficientizarea gestionării spectrului electromagnetic, spațiului .md și resurselor de numerotare în vederea creării oportunităților investiționale și de dezvoltare a serviciilor infocomunicaționale;

Armonizarea legislației interne cu acquis-ul comunitar și preluarea standardelor europene în următoarele direcții prioritare:

- comunicații electronice și poștale;
- comerțul și semnătura electronică;
- serviciile societății informaționale;

Adoptarea foi de parcurs privind e-transformarea ca platformă de dezvoltare în bază de inovație, cunoaștere și tehnologie;

Sporirea gradului de securitate în domeniul comunicațiilor electronice, protecția datelor personale și a vieții private;

Implementarea și asigurarea mecanismelor de funcționare a Serviciului Universal de acces la mijloacele de comunicare și informare;

Extinderea accesului la infrastructura de comunicații electronice de bandă largă pentru comunitățile rurale;

Sporirea gradului de penetrare a calculatoarelor în gospodăriile casnice și instituțiile de învățământ;

Implementarea parteneriatelor public-private pentru e-transformare și atragerea investițiilor locale și străine în domeniul TIC;

Dezvoltarea și implementarea programelor sectoriale de e-transformare;

Asigurarea liberei concurențe pe piața comunicațiilor electronice;

Reformarea S.A. „Moldtelecom”, asigurând accesul echitabil și transparent la infrastructură pentru toți actorii de pe piață;

Optimizarea tarifelor și diversificarea serviciilor din sectorul TIC;

Promovarea utilizării tehnologiilor moderne în comunicațiile electronice;

Modernizarea sistemului educațional în domeniul TIC prin îmbunătățirea standardelor

educaționale, crearea de parteneriate cu companiile private, centre de excelență și laboratoare inovaționale;

Crearea parcurilor TI și de inovație pentru atragerea de investiții și tehnologii, încurajarea lansării și dezvoltării de companii noi;

Încurajarea parteneriatelor între instituțiile de învățământ și companiile TIC;

Realizarea tranziției de la televiziunea analogică la cea digitală;

Încurajarea producerii conținutului autohton digital;

Promovarea unui cadru legal și instituțional favorabil pentru dezvoltarea și utilizarea platformelor de e-business, comerțului electronic, serviciilor de livrare a mărfurilor; integrarea în sistemele similare europene și globale;

Promovarea și realizarea programelor și inițiativelor de cercetare și inovare în domeniul TIC, integrarea Republicii Moldova în piața globală de TIC și aplicarea standardelor și reglementărilor internaționale din domeniul vizat;

Dezvoltarea și promovarea capacității de export a sectorului TIC.

ADMINISTRAȚIE

RESPONSABILĂ ȘI EFICIENTĂ

a. Reforma administrației publice centrale

Obiective de guvernare:

Restructurarea profundă a administrației publice centrale în vederea creării unui cadru instituțional eficient, funcțional și durabil, dedicat supremației legii și acordării unor servicii publice calitative populației.

Asigurarea unui proces decizional transparent, echitabil, eficace și eficient.

Transformarea guvernării și creșterea performanței administrației publice, inclusiv prin TIC; desconcentrarea serviciilor publice prin reducerea birocrăției.

Implementarea guvernării electronice și a serviciilor electronice pentru cetățeni.

Dezvoltarea unui serviciu public meritocratic, format din funcționari publici recrutați, evaluați și promovați în baza calităților profesionale și performanței în îndeplinirea sarcinilor de serviciu.

Acțiuni prioritare:

Restructurarea instituțională:

Restructurarea ministerelor, agențiilor și altor instituții subordonate Guvernului în vederea lichidării autorităților publice cu un grad redus de eficiență, optimizării activităților funcționale și reducerii cheltuielilor administrative;

Continuarea procesului de reorganizare internă a autorităților administrative centrale în baza clarificării obiectivelor și evaluării resurselor disponibile autorității, în conformitate cu Programul de dezvoltare strategică;

Actualizarea programelor de dezvoltare strategică a fiecărui minister în conformitate cu noile provocări ale Politicii Europene de Vecinătate, Parteneriatului Estic și angajamentele viitorului Acord de asociere, precum și întreprinderea măsurilor concrete de implementare a acestora;

Introducerea funcției de Secretar de Stat în ministere. Secretarul de Stat va fi un profesionist în domeniul respectiv și se va bucura de stabilitate în funcție, indiferent de schimbarea componenței Guvernului;

Instituirea în cadrul Cancelariei de Stat a Corpului de Control al Primului Ministru pentru asigurarea implementării în timp util și conform unor standarde înalte de eficiență a responsabilităților puse în sarcina autorităților administrației publice centrale;

Reformarea Academiei de Administrație Publică și racordarea statutului acesteia la celelalte instituții de învățământ superior;

Eficientizarea administrării companiilor cu capital de stat prin revizuirea modului de desemnare a membrilor în consiliile directorilor acestora și eliminarea obligativității de delegare, pentru toate companiile, a membrilor consiliilor din anumite ministere. În scopul maximizării eficienței administrării companiilor respective, abordarea de la caz la caz, conform necesității, a componenței consiliilor de administrare;

Definitivarea și implementarea noii legi privind administrația publică centrală și a Codului de proceduri administrative;

Reglementarea organizării și procedurilor administrative, conform bunelor practici europene de descentralizare și desconcentrare, prin adoptarea unor noi acte legislative și normative cu privire la administrația publică centrală și procedurile administrative;

Reglementarea legislativă a raporturilor, drepturilor și obligațiilor autorităților administrației publice locale și serviciilor desconcentrate în teritoriu.

Reformarea procesului decizional:

Asigurarea transparenței procesului decizional, inclusiv prin publicarea tuturor proiectelor de decizii pe paginile Internet ale autorităților administrative centrale;

Consolidarea platformelor de dialog și consultare a societății civile în formularea, implementarea, monitorizarea și evaluarea politicilor publice, în cadrul unui mecanism diversificat de instrumente (conferințe, mese rotunde, seminare, ședințe, afișe pe pagina web a autorităților administrative centrale, analize și sondaje comune);

Asigurarea accesului cetățenilor la informații publice, reducerea birocrăției și a cheltuielilor administrative prin aplicarea instrumentelor de guvernare electronică, inclusiv prin dezvoltarea și îmbunătățirea paginilor Internet ale autorităților administrative centrale și locale și informatizarea serviciilor publice;

Dezvoltarea și implementarea sistemelor de circulație a documentelor și actelor normative,

inclusiv prin introducerea sistemelor de înregistrare, distribuire și monitorizare electronică a documentelor, precum și prin îmbunătățirea procesului de gestionare a petițiilor;

Consolidarea capacităților funcționarilor publici în domeniul formulării și implementării politicilor publice, inclusiv prin implementarea mecanismului de analiză ex-ante a impactului politicilor publice;

Îmbunătățirea instrumentelor de colectare și diseminare a datelor cu privire la principalii indicatori pentru monitorizarea și evaluarea politicilor naționale, inclusiv prin publicarea statisticilor și bazelor de date;

Sporirea consecvenței în procesul decizional, a gradului de corelare a politicilor publice și resurselor bugetare prin introducerea bugetelor pe programe;

Consolidarea capacităților de analiză, monitorizare și evaluare a politicilor în ministerele de ramură și promovarea înțelegerii procesului de planificare strategică în mediul societății civile;

Perfecționarea procesului de comunicare și coordonare intra- și interministerial.

Modernizarea serviciilor publice:

Efectuarea unei analize ample a serviciilor publice prestate de autoritățile administrative centrale, identificarea serviciilor publice cu impact maxim asupra păturilor vulnerabile și a agenților economici;

Elaborarea și implementarea unui program de reformare complexă a serviciilor publice;

Introducerea standardelor minime de calitate pentru serviciile publice și a sistemului de indicatori de monitorizare/evaluare a calității lor, precum și a instrumentelor de depunere a reclamațiilor cu privire la serviciile publice prestate substandard;

Dezvoltarea metodologiei privind stabilirea transparentă și echitabilă a tarifelor la serviciile publice, precum și introducerea reguletoarelor (instituțiilor specializate) independente de calculare a tarifelor respective;

Crearea Registrului de stat al serviciilor publice în conformitate cu experiența existentă a statelor cu o democrație avansată.

Reformarea serviciului public:

Creșterea calității serviciului public prin aplicarea inechivocă a practicii de angajare prin concurs a funcționarilor publici, instituționalizarea unui sistem de recrutare, evaluare și promovare, în bază de merit și competențe, precum și prin pedepsirea funcționarilor pentru performanțe proaste și comportament neonest;

Promovarea principiului mobilității în administrația publică pentru a stimula competiția și inovația, inclusiv prin aplicarea practicii de detașare;

Promovarea sistemelor de management al performanței în domeniul resurselor umane din administrația publică prin implementarea standardelor ocupaționale;

Adoptarea grilei noi de clasificare și gradare a funcțiilor publice, precum și reformarea sistemului de salarizare a funcționarilor publici în conformitate cu noua grilă, în vederea motivării și remunerării în funcție de competență, responsabilitate și performanță;

Instruirea cu regularitate și calitativă a funcționarilor publici, managerilor în administrația publică, precum și a angajaților cu funcții tehnice și administrative. Specializarea Academiei de Administrație Publică în domeniul perfecționării funcționarilor publici și a altor angajați în administrația publică centrală și locală;

Oferirea oportunităților de studii și stagieri pe termen scurt, mediu și lung, în instituții de învățământ de înalt prestigiu de peste hotare, menite să răspundă direct necesităților de perfecționare a funcționarilor publici într-un domeniu sau altul;

Liberalizarea serviciilor de perfecționare a funcționarilor publici prin oferirea accesului sectorului de afaceri și a celui neguvernamental la prestarea acestor servicii;

Continuarea depolitizării administrației publice și asigurarea stabilității corpului de funcționari publici prin neimplicarea factorului politic.

a. Descentralizare și autonomie locală

Obiective de guvernare:

Dezvoltarea cadrului legal, normativ și instituțional corespunzător principiilor descentralizării, asigurării democrației și autonomiei locale.

Direcționarea coerentă a drepturilor, responsabilităților și resurselor financiare către autoritățile publice locale, conform principiilor Cartei Europene a Autonomiei Locale, și consolidarea capacităților administrative ale acestora.

Fortificarea autonomiei financiare și patrimoniale a autorităților publice locale.

Promovarea cooperării și consolidării teritoriale a unităților administrativ-teritoriale.

Acțiuni prioritare:

Aprobarea Strategiei naționale de descentralizare, elaborarea și aprobarea strategiilor sectoriale de descentralizare;

Ajustarea cadrului legal la principiile constituționale privind descentralizarea serviciilor publice și autonomia locală, precum și la prevederile Cartei Europene a Autonomiei Locale;

Elaborarea și adoptarea unui pachet legislativ privind statutul municipiului Chișinău, inclusiv cu delimitarea clară a atribuțiilor consiliului municipal și a primarului general;

Reexaminarea competențelor atribuite autorităților publice locale de nivelul întâi și nivelul al doilea în conformitate cu principiile descentralizării;

Asigurarea autonomiei decizionale (fără intervenții din partea altor autorități publice),

organizaționale (aprobarea, în condițiile legii, a statutului, structurilor administrative interne, statelor de personal, organigramei etc.), financiare și bugetare (dispunerea de resurse financiare proprii suficiente și utilizarea liberă, în condițiile legii, prin adoptarea propriilor bugete locale) ale autorităților publice locale;

Asigurarea stabilității funcției publice și valorificarea experienței individuale, garantarea realizării drepturilor și obligațiilor angajaților autorităților publice locale, pe baze de profesionalism și performanță;

Crearea sistemului informațional integrat al administrației publice centrale și locale;

Elaborarea mecanismului de implementare a prevederilor legale privind administrarea patrimoniului unităților administrativ-teritoriale;

Elaborarea normelor metodologice de evidență a patrimoniului local, prin crearea unui registru unitar și general al proprietății unităților administrativ-teritoriale;

Reformarea sistemului finanțelor publice locale, în conformitate cu principiile constituționale și standardele europene privind autonomia locală;

Reconsiderarea sistemului actual de venituri și cheltuieli ale autorităților publice locale, precum și a întregului proces de elaborare, adoptare, administrare și executare a bugetului local;

Îmbunătățirea mecanismului de planificare bugetară la nivel local;

Delimitarea responsabilităților autorităților executive ale administrației publice locale de nivelul întâi și nivelul al doilea și a serviciilor publice desconcentrate în teritoriu în domeniul finanțelor publice locale;

Stabilirea normativelor de defalcări de la veniturile generale de stat pentru bugetele locale;

Elaborarea formulelor de transferuri directe de la bugetul de stat la bugetele locale;

Îmbunătățirea cadrului legal privind împrumuturile publice la nivel local, consolidarea capacităților autorităților publice locale în gestionarea resurselor de împrumut;

Crearea mecanismelor pentru stimularea cooperării intermunicipale și consolidării teritoriale;

Elaborarea unor criterii obiective (mărimea teritoriului administrat, numărul populației, resursele financiare locale, veniturile medii pe cap de locuitor), care ar stabili numărul populației cuprins într-o unitate administrativ-teritorială;

Crearea unui sistem instituțional și juridic care ar oferi instrumente eficiente de responsabilizare a autorităților publice locale în fața populației;

Crearea mecanismelor de facilitare a participării populației la procesul decizional, de luptă împotriva corupției, de garantare a echității și de combatere a discriminării;

Identificarea unor modalități legale de responsabilizare a aleșilor locali în vederea consolidării relației cu cetățenii, eficientizarea consiliilor locale;

Elaborarea unui mecanism eficient de transfer al competențelor autorităților publice locale în baza capacității administrative ale comunităților. Definitivarea procesului de separare a funcțiilor administrației centrale de funcțiile administrațiilor raionale, prin mecanismele descentralizării și desconcentrării serviciilor publice;

Excluderea mobilului politic în alocarea mijloacelor bugetare pentru investiții autorităților

locale.

a. e-Guvernarea în serviciul cetățenilor

Obiective de guvernare:

- Transformarea Republicii Moldova într-un stat modern, performant, interactiv în baza utilizării tehnologiei informației și comunicațiilor.
- Dezvoltarea platformei naționale de e-Guvernare și a sistemului electronic național prin crearea serviciilor electronice și creșterea accesului populației la servicii publice digitalizate.
- Optimizarea infrastructurii informaționale a sectorului public cu asigurarea securității informaționale a e-Guvernării, eficientizarea comunicării și coordonării între agențiile guvernamentale de nivel central, raional și local.

Acțiuni prioritare:

- Adoptarea și implementarea Strategiei de transformare a guvernării prin tehnologii informaționale și de comunicare și a Planului de acțiuni privind modernizarea tehnologică a sectorului public, ca premise și platformă pentru emergența unei economii digitale competitive;
- Implementarea serviciilor electronice în educație, sănătate, protecție socială, agricultură, precum și a tuturor serviciilor electronice obligatorii în Uniunea Europeană;
- Elaborarea și implementarea cadrului legal privind e-transformarea și e-guvernarea în baza celor mai bune practici internaționale și din Uniunea Europeană;
- Implementarea Portalului Guvern către Cetățeni, Guvern către Business și Guvern către Guvern;
- Implementarea principiilor și standardelor de interoperabilitate a serviciilor publice în conformitate cu bunele practici internaționale;
- Modernizarea tehnologică și profesionalizarea administrației publice prin implementarea guvernului electronic, serviciilor on-line și în regim mobil pentru cetățeni și business (e-achiziții publice, e-taxă, e-vamă, e-sănătate, portaluri unice de servicii electronice pentru cetățeni și mediul de afaceri etc.);
- Crearea platformei pentru introducerea votului electronic și susținerea formelor de democrație participativă prin sisteme electronice, indiferent de locul în care cetățeanul se află în momentul desfășurării alegerilor;
- Prestarea unor servicii publice accesibile on-line și în regim mobil pentru toți cetățenii, inclusiv pentru persoanele de vîrstă a treia și celor cu dizabilități;
- Realizarea achizițiilor publice în regim on-line pentru eficientizarea procesului de achiziții publice, diminuarea corupției, utilizarea eficientă a banilor publici;
- Conectarea instituțiilor de învățămînt, a muzeelor, librăriilor, arhivelor și instituțiilor

medicale la Internet prin canale de Internet în bandă largă și crearea rețelelor informaționale de profil;

Implementarea Legii privind accesul la informație și transparența procesului decizional prin plasarea on-line a datelor guvernamentale cu caracter public în format ce ar permite refolosirea lor de către alte sisteme electronice, adoptarea obligatorie a Inițiativei “Accesul la datele guvernamentale cu caracter public” pentru toate autoritățile publice din Republica Moldova;

Localizarea Agendei Digitale Europa 2020 și a Planului de acțiuni al Uniunii Europene privind e-guvernarea 2011-2015 în Republica Moldova;

Implementarea principiului, conform căruia statul nu cere de la cetățean/business prezentarea datelor pe care deja le deține, prin aplicarea în legislația națională a Directivei 2003/98/EC a Parlamentului European și a Consiliului de Miniștri privind reutilizarea informației din sectorul public în Republica Moldova.

d. Dezvoltare locală și regională echilibrată

Obiective de guvernare:

Încurajarea inițiativei la nivel local/regional și promovarea culturii de cooperare între autoritățile publice centrale și locale.

Reducerea dezechilibrelor regionale de dezvoltare prin implementarea proiectelor de investiții și stimularea creșterii economice în regiunile defavorizate.

Dezvoltarea regională echilibrată prin asigurarea consecvenței între politicile naționale sectoriale și politicile economice de dezvoltare locală.

Acțiuni prioritare:

Adoptarea cadrului legal-normativ; rolul instituțiilor dezvoltării regionale și relațiile dintre acestea; managementul dezvoltării regionale; sistemul de finanțare a proiectelor de dezvoltare regională; stabilirea prin acte normative a noțiunii de Zonă deprivată și Zonă de risc, a criteriilor de desemnare a acestora;

Armonizarea Strategiei naționale de dezvoltare regională și a strategiilor regionale de dezvoltare pentru regiunile Nord, Centru și Sud, în vederea îmbunătățirii planificării teritoriale și localizării investițiilor;

Constituirea către anul 2012 a agențiilor de dezvoltare regională Chișinău, UTA Găgăuzia și Transnistria;

Perfecționarea mecanismului de finanțare a dezvoltării regionale de la bugetul de stat prin Fondul Național de Dezvoltare Regională;

Asigurarea utilizării eficiente și economice a fondurilor direcționate spre proiecte regionale în conformitate cu deciziile de finanțare ale autorităților împuternicite și cu

respectarea standardelor de contabilitate;

Diversificarea instrumentelor și mecanismelor de finanțare a proiectelor de dezvoltare regională;

Facilitarea și susținerea autorităților publice locale în aplicarea pentru finanțare din programele europene de cooperare transfrontalieră și alte fonduri externe;

Promovarea diferitelor forme de parteneriat pentru implementarea proiectelor regionale: autoritățile publice centrale – publice locale – donatori străini; autoritățile publice locale – agenții naționale – donatori străini; parteneriat public-privat;

Facilitarea cooperării între autoritățile locale, raionale și centrale, precum și între Consiliul Național de Dezvoltare Regională, consiliile regionale și agențiile de dezvoltare regională, în vederea integrării planurilor și proiectelor de dezvoltare locală și regională cu cele sectoriale și naționale;

Susținerea autorităților publice locale în elaborarea unor politici realiste de dezvoltare a comunității/raionului și sporirea capacităților diferiților actori la nivel local de implementare a acestor politici, inclusiv prin organizarea schimbului de experiență cu alte localități și elaborarea instrumentelor metodologice la nivel național;

Atragerea finanțării externe pentru dezvoltarea capacităților umane și instituționale în domeniul dezvoltării regionale;

Diminuarea disparităților regionale, inclusiv prin crearea premiselor pentru dezvoltarea afacerilor nonagricole în spațiul rural (agroturism, servicii, artizanat, micile industrii etc.);

Promovarea investițiilor în dezvoltarea infrastructurii utilităților publice (sisteme de apă și canalizare, salubritate, aprovizionarea cu gaze naturale, protecția mediului, dezvoltarea turismului etc.);

Elaborarea Programului național de dezvoltare urbană care va specifica mecanismele și instrumentele de dezvoltare a orașelor – poli de creștere economică, dezvoltarea conceptului de zonă metropolitană.

e. Coordonarea asistenței externe

Obiective de guvernare:

Crearea unui sistem instituțional și regulatoriu funcțional în vederea creșterii capacității de absorbție a asistenței externe.

Sporirea gradului de aliniere a asistenței externe la prioritățile naționale, instituțiile și sistemele naționale.

Asigurarea unei coordonări și sinergii mai bune în procesul de programare, implementare, monitorizare și evaluare a asistenței externe.

Acțiuni prioritare:

Asigurarea funcționării Comitetului interministerial pentru planificare strategică, animarea consiliilor sectoriale în domeniul coordonării asistenței externe, precum și crearea și asigurarea funcționării Consiliului comun de parteneriat, în calitatea sa de forum de dialog la nivel înalt în domeniul coordonării;

Definitivarea priorităților de asistență externă în conformitate cu principalele documente naționale de dezvoltare și propunerile parvenite în urma stabilirii unui larg proces consultativ și dialog între autoritățile publice, partenerii de dezvoltare, sectorul privat și societatea civilă;

Stabilirea și asigurarea funcționalității sistemului național de monitorizare a asistenței externe;

Asigurarea diversificării și intensificării cooperării tehnice și financiare cu partenerii externi de dezvoltare;

Promovarea transparenței și îndeplinirea cerințelor cu privire la informarea, publicitatea și monitorizarea utilizării asistenței externe recepționate;

Abilitarea Curții de Conturi cu competențe depline în auditarea proiectelor finanțate din resurse străine;

Asigurarea rolului proactiv în implementarea Principiilor de Parteneriat pentru Dezvoltare, agreeate între Guvern și principalii parteneri de dezvoltare;

Crearea unor mecanisme de responsabilizare a autorităților direct implicate în implementarea proiectelor finanțate de către donatorii internaționali (asumarea responsabilității pentru implementarea proiectelor și rezultatele acestora);

Realizarea unor campanii de informare privind asistența externă și rolul acestora în dezvoltarea multidimensională a Republicii Moldova;

Consolidarea capacității instituționale a Cancelariei de Stat în domeniul asistenței externe.

POLITICA EXTERNĂ

Obiective de guvernare:

Promovarea unei politici externe dinamice și coerente în scopul asigurării intereselor naționale ale Republicii Moldova și creării unei imagini pozitive a țării.

Intensificarea dialogului și cooperării cu statele membre ale Uniunii Europene în vederea dinamizării reformelor politice, economice, sociale și juridice orientate spre alinierea la standardele europene în vederea obținerii statutului de candidat pentru aderare la UE.

Impulsionarea relațiilor bilaterale și cooperării multilaterale, promovarea raporturilor de bună vecinătate și edificarea unor parteneriate strategice cu UE, România, Ucraina, Federația Rusă și Statele Unite ale Americii.

Valorificarea plenară a potențialului de cooperare cu China, Japonia, India, Turcia, Coreea de Sud și cu alți actori globali și regionali în ascensiune.

Promovarea intereselor de securitate națională pe plan internațional.

Efectuarea reformelor interne în domeniile relevante și realizarea demersurilor politico-diplomatice la Consiliul Europei în vederea încheierii procedurii de monitorizare a Republicii Moldova și trecerii la etapa de postmonitorizare.

Promovarea unei diplomații economice active în vederea creării condițiilor pentru dezvoltarea economică durabilă a țării.

Protejarea drepturilor și intereselor cetățenilor Republicii Moldova peste hotare.

Consolidarea cadrului instituțional necesar pentru promovarea eficientă a politicii externe.

Acțiuni prioritare:

Integrarea europeană:

Implicarea activă a întregii societăți, a tuturor forțelor politice și a actorilor externi relevanți în vederea transformării Republicii Moldova într-un stat european cu o perspectivă reală de aderare la UE;

Adoptarea și promovarea valorilor și normelor europene în toate domeniile de activitate a societății, inclusiv prin onorarea angajamentelor asumate în cadrul Consiliului Europei;

Crearea condițiilor adecvate pentru integrarea politică și economică în UE prin încheierea Acordului de asociere, în conformitate cu prevederile Parteneriatului Estic;

Negocierea și implementarea normelor Acordului de Comerț Liber, Aprofundat și Cuprinzător cu Uniunea Europeană;

Asigurarea liberei circulații în spațiul UE pentru cetățenii moldoveni prin implementarea Planului de acțiuni privind liberalizarea regimului de vize;

Implementarea acțiunilor incluse în Parteneriatul de Mobilitate dintre UE și Republica Moldova;

Armonizarea legislației naționale cu acquis-ul comunitar, în contextul negocierii Acordului de Asociere, a altor acorduri în curs de negociere între Republica Moldova și UE și, respectiv, a procesului privind liberalizarea regimului de vize;

Consolidarea cadrului juridic și instituțional necesar pentru promovarea integrării europene;

Valorificarea plenară a oportunităților oferite de Parteneriatul Estic, atât pe dimensiunea bilaterală, cât și multilaterală;

Asigurarea securității energetice a țării prin instrumentele de care dispune UE și la integrarea în piața energetică europeană;

Elaborarea și implementarea unor strategii de comunicare (internă și externă) privind integrarea europeană cu societatea civilă, factorii externi din UE și, respectiv, cu alți actori internaționali.

Dezvoltarea relațiilor bilaterale și multilaterale:

Promovarea unor relații reciproc avantajoase și edificarea unor parteneriate strategice cu UE,

România, Ucraina, Statele Unite ale Americii și Federația Rusă;
Valorificarea potențialului existent în relațiile bilaterale cu
România. Dinamizarea dialogului politic și eficientizarea mecanismelor de cooperare multidimensională ;
Consolidarea în continuare a cadrului juridic bilateral pornind de la interesele ambelor state;
Stabilirea unor mecanisme de interacțiune în domeniul integrării europene, menite să asigure transferul de experiență acumulat de România în acest domeniu, inclusiv pe linia armonizării legislației și implementării acquis-ului comunitar, conform
Declarației de Parteneriat Strategic European;
Revigorarea proiectelor trilaterale de cooperare și revitalizarea cooperării transfrontaliere;
Intensificarea dialogului politic bilateral cu Ucraina și relansarea mecanismelor de cooperare și consultare în domenii de interes comun: aprofundarea cooperării economice, reglementarea conflictului transnistrean; integrarea europeană, securitatea energetică, cooperarea regională și internațională;
Intensificarea cooperării cu Ucraina în cadrul formatului de negocieri „5+2”, precum și a mecanismelor bilaterale moldo-ucrainene și trilaterale Moldova-Ucraina-UE pentru securizarea frontierei și reglementarea politică durabilă a conflictului transnistrean;
Reglementarea raporturilor de proprietate în baza interesului reciproc;
Soluționarea, în spirit european, a problemelor legate de demarcarea frontierei;
Aprofundarea relațiilor bilaterale cu SUA, în baza următoarelor principii:
sprijin pentru suveranitatea și integritatea teritorială a Republicii Moldova;
suport pentru consolidarea Republicii Moldova ca stat independent, suveran și democratic, capabil să contribuie la securitatea și stabilitatea pe plan regional și european;
realizarea programului Compact;
dezvoltarea cooperării economice moldo-americane în baza Acordului bilateral aprofundat în domeniul investițiilor;
excluderea Republicii Moldova de sub incidența Amendamentului Jackson-Vanik;
Dezvoltarea relațiilor cu Federația Rusă în baza principiilor prevăzute în Tratatul politic de bază moldo-rus, semnat în 2001;
Edificarea relațiilor bilaterale pe principiile egalității suverane, respectului mutual și cooperării reciproc avantajoase;
Fortificarea dialogului politic bilateral și a relațiilor economice, bazate pe pragmatism, previzibilitate și respectarea intereselor reciproce;
Intensificarea cooperării cu Federația Rusă, în cadrul mecanismelor consacrate de negocieri, în vederea identificării unei soluții cuprinzătoare și viabile a conflictului transnistrean, în condițiile respectării suveranității și integrității teritoriale a Republicii Moldova;
Aprofundarea relațiilor politice, economice și culturale cu statele-membre ale Uniunii Europene;
Intensificarea demersurilor politico-diplomatice în vederea obținerii recunoașterii de către statele membre ale UE a perspectivei europene a Republicii Moldova;
Intensificarea cooperării cu fiecare dintre statele UE, îndeosebi pe domenii sectoriale de

- interes comun și în cadrul programelor comunitare, pentru facilitarea preluării, de către Republica Moldova, a acquis-ului comunitar;
- Fortificarea relațiilor bilaterale cu partenerii europeni, în particular cu Germania, Franța, Marea Britanie, Italia, Suedia, Austria, Belgia și Olanda;
- Consolidarea relațiilor cu noile state-membre ale Uniunii Europene (Polonia, Cehia, Ungaria, Slovacia, Lituania, Letonia, Estonia, Bulgaria și Slovenia) și valorificarea plenară a asistenței oferite pe linia integrării europene, inclusiv prin transferul experienței specifice acumulate de statele respective în domeniul menționat;
- Aprofundarea relațiilor cu Azerbaidjan și Georgia, din perspectiva intereselor comune pentru reglementarea conflictelor și pentru dezvoltare democratică și economică în spațiul GUAM și în arealul Mării Negre;
- Dezvoltarea relațiilor de cooperare cu China, Japonia, India, Turcia și Coreea de Sud, cu alți actori globali și regionali în ascensiune sau state cu economii emergente, ceea ce va constitui o direcție importantă a politicii externe moldovenești. În acest sens, Guvernul va urmări dinamizarea și extinderea relațiilor comerciale, crearea condițiilor pentru atragerea investițiilor și asistenței tehnice. În paralel, vor fi depuse eforturi pentru a acoperi mai bine spațiile geografice cu potențial de cooperare, precum ar fi Israel, statele Asiei Centrale, statele arabe etc.;
- Armonizarea cooperării globale, regionale și subregionale cu interesele naționale ale Republicii Moldova și cu obiectivele Programului de guvernare în plan politic și economic, avînd drept scop prioritar susținerea agendei de integrare europeană;
- Promovarea dialogului politic și a cooperării în cadrul Comunității Statelor Independente în vederea valorificării avantajelor oferite de această structură în circulația liberă a persoanelor, în dezvoltarea comerțului, sferei sociale și schimburilor cultural-umanitare. Încheierea unui acord multilateral de creare a zonei de comerț liber;
- Intensificarea cooperării politice, de securitate și comercială cu/în cadrul organizațiilor din regiunea Europei Centrale, de Sud-Est, arealul Dunării și Mării Negre, la care Republica Moldova este parte;
- Consolidarea relațiilor de parteneriat cu OTAN;
- Organizațiile cu vocație globală și regională, în particular ONU, OSCE și Consiliul Europei, vor continua să rămînă o platformă importantă pentru promovarea obiectivelor naționale strategice, și anume: integrarea europeană, democratizarea și modernizarea țării, restabilirea integrității teritoriale, consolidarea suveranității și independenței Republicii Moldova. Din această perspectivă, Guvernul va acționa, în particular, pentru:
- utilizarea structurilor competente ale ONU în scopul susținerii și reafirmării suveranității și integrității teritoriale a Republicii Moldova și atragerii asistenței tehnice de natură să sprijine reformele interne;
- promovarea intereselor naționale pe linia OSCE, inclusiv în contextul eforturilor de revitalizare a regimului de control asupra armelor convenționale în Europa.

Diplomația economică:

- Dimensiunea economică, comercială, investițională și de asigurare a securității energetice va reprezenta un criteriu important în stabilirea priorităților noastre de politică externă.
- Din această perspectivă, Guvernul va acționa pentru:
 - Facilitarea și stimularea dezvoltării relațiilor economice cu alte state și promovarea intereselor economice naționale, cu un accent deosebit pe promovarea exporturilor și competitivității companiilor și produselor moldovenești, atragerea de investiții, capital străin și know-how, consolidarea, extinderea și recuperarea pozițiilor pe piețele externe;
 - Asigurarea accesului nerestricțiv pe piețele de interes prioritar și obținerea de facilități pentru stimularea exporturilor moldovenești, dublate de promovarea și apărarea intereselor comerciale ale agenților economici din Republica Moldova;
 - Srijinirea îndeplinirii obiectivelor energetice naționale, prin facilitarea și identificarea de noi oportunități pe plan extern;
 - Facilitarea participării Republicii Moldova la cooperarea regională în domeniul energetic, precum și la proiectele energetice importante pentru Europa Centrală și de Sud-Est și din arealul Mării Negre, care include, între altele, interconectarea sistemului național energetic și de transport al gazelor naturale cu cel european.

Consolidarea cadrului instituțional necesar pentru promovarea eficientă a politicii externe și protejarea drepturilor și intereselor cetățenilor peste hotare:

- Perfecționarea cadrului juridic pentru activitatea serviciului diplomatic;
- Consolidarea capacității instituționale a Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene și a instituțiilor guvernamentale implicate în procesul integrării europene, cu sprijinul Comisiei Europene și al statelor membre ale Uniunii Europene;
- Continuarea procesului de eficientizare a activității Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene prin aplicarea consecventă a principiilor profesionalismului, transparenței și meritocrației;
- Antrenarea societății civile în formularea unor strategii și documente programatice de politică externă, integrare europeană, securitate națională, de comunicare etc.;
- Apărarea intereselor cetățenilor Republicii Moldova aflați peste hotare și prestarea serviciilor consulare de calitate;
- Simplificarea activităților și procedurilor consulare, în particular documentarea cetățenilor peste hotare. În scopul apropierii serviciilor statului de cetățean, vor fi examinate și implementate forme novatorii de organizare a asistenței consulare (extinderea numărului de servicii acordate la distanță etc.);
- Eficientizarea și extinderea instituției consulatului onorific;
- Intensificarea dialogului bilateral cu statele în care există comunități importante de cetățeni

ai Republicii Moldova și semnarea acordurilor de protecție socială a acestora;
Elaborarea unei ample politici de stat pentru susținerea persoanelor originare din Republica Moldova aflate peste hotare, inclusiv crearea cadrului instituțional necesar și elaborarea unui plan de acțiuni pentru susținerea acestora.

REINTEGRAREA ȚĂRII

Obiective de guvernare:

Identificarea unei soluții viabile și durabile a conflictului transnistrean, în cadrul negocierilor în formatul 5+2, în baza respectării suveranității și integrității teritoriale a Republicii Moldova.
Crearea condițiilor de reintegrare a regiunii transnistrene în spațiul economic, informațional, politic, social și cultural al Republicii Moldova.
Mobilizarea eforturilor partenerilor externi în promovarea procesului de reglementare a conflictului transnistrean.

Acțiuni prioritare:

Elaborarea unei strategii privind reintegrarea țării și implementarea politicilor coordonate de către instituțiile naționale cu competențe în domeniu;
Relansarea negocierilor privind reglementarea conflictului transnistrean în formatul „5+2”;
Promovarea și menținerea obiectivului de reglementare a conflictului transnistrean pe agenda partenerilor externi și a organizațiilor internaționale relevante; identificarea modalităților de sporire a rolului UE și SUA în procesul de soluționare a conflictului transnistrean;
Implementarea măsurilor de încredere; intensificarea legăturilor interumane, antrenarea locuitorilor regiunii în procesele de transformare și europenizare a Republicii Moldova;
Promovarea pe plan intern și extern a acțiunilor orientate spre asigurarea respectării drepturilor omului în regiunea transnistreană;
Promovarea condițiilor necesare pentru înlăturarea tuturor barierelor existente în calea liberei circulații a persoanelor, bunurilor și serviciilor între cele două maluri ale Nistrului;
Dezvoltarea unui dialog cu administrația, mediul de afaceri și societatea civilă din regiunea transnistreană în vederea creării premiselor de reintegrare a țării;
Elaborarea și implementarea proiectelor comune, inclusiv cu sprijinul partenerilor externi, care ar contribui la creșterea bunăstării populației de pe ambele maluri ale Nistrului și ar crea o atmosferă favorabilă pentru promovarea negocierilor în formatul „5+2”;
Promovarea obiectivului ce ține de retragerea forțelor militare străine de pe teritoriul Republicii Moldova în conformitate cu prevederile Constituției Republicii Moldova,

angajamentele internaționale existente și principiile dreptului național și internațional;
Intensificarea eforturilor în vederea transformării actualei operațiuni de menținere a păcii într-o misiune multinațională de observatori civili sub mandat internațional;
Continuarea eforturilor vizînd securizarea segmentului transnistrean al frontierei moldo-ucrainene, inclusiv prin cooperarea cu Misiunea EUBAM;
Consolidarea capacităților instituționale ale Biroului pentru reintegrare.

EDUCAȚIE ȘI CERCETARE

a. Învățămîntul preuniversitar

Obiective de guvernare:

Perfecționarea cadrului legislativ domenal, în conformitate cu normele europene existente și tendințele mondiale de ultimă oră.
Eficientizarea procesului instructiv-educativ prin punerea în echilibru a principiului interacțiunii academice la cel al pregătirii pentru viață.
Asigurarea accesibilității educației pentru toți cetățenii Republicii Moldova și, în mod special, asigurarea accesului la educația timpurie pentru toți copiii de vîrsta preșcolară.
Eficientizarea utilizării alocațiilor financiare, îmbunătățirea bazei tehnico-materiale, asigurarea unui randament educațional înalt și oferirea unei remunerări adecvate angajaților din sectorul educației.
Promovarea educației incluzive pentru antrenarea tuturor copiilor cu nevoi speciale sau/și cu dizabilități în activități cu caracter instructiv-educativ.
Diversificarea și intensificarea educației extracurriculare.
Asigurarea congruenței între educația formală, nonformală și cea informală.

Acțiuni prioritare:

Elaborarea, adoptarea și aplicarea unui nou Cod al educației;
Reglementarea statutului de cadru didactic;
Reformularea conceptului de instituție școlară și modernizarea infrastructurii școlare;
Promovarea educației pe tot parcursul vieții;
Adaptarea numărului și tipurilor de grădinițe și școli la numărul de copii și elevi din fiecare localitate, luînd în considerare și prognozele demografice existente;
Reformarea învățămîntului secundar-profesional;
Optimizarea și eficientizarea cheltuielilor publice pentru educație;

Modernizarea sistemului de management educațional;
Revizuirea curriculei școlare în conformitate cu standardele internaționale existente;
Promovarea educației în limba maternă pentru reprezentanții minorităților naționale;
Promovarea Conceptului educației incluzive pentru asigurarea accesului la studii de calitate al copiilor cu dizabilități și al celor din familii socialmente vulnerabile;
Reformarea sistemului de instituții rezidențiale prin promovarea politicilor și programelor de dezinstituționalizare a copiilor;
Dezvoltarea și implementarea unui Program național de combatere a abandonului școlar;
Promovarea predării limbii engleze la toate treptele sistemului de învățământ;
Perfecționarea sistemelor de instruire inițială și continuă a personalului didactic în lumina cerințelor educației centrate pe copil; extinderea componentelor de pregătire profesională ce țin de comunicarea cu părinții și comunitatea, implementarea noilor metode de evaluare și predare.

b. Învățământul superior și cercetarea

Obiective de guvernare:

Modernizarea cadrului normativ al învățământului superior în corespundere cu experiența universitară a țărilor avansate și cu exigențele existente în sectorul real al economiei naționale.
Asigurarea calității procesului didactic și de cercetare în instituțiile de învățământ superior prin instituirea unui regim de finanțare adecvat, prin desfășurarea unor ample reforme structurale și de esență, prin promovarea spiritului de autonomie universitară.
Asigurarea echilibrului structural și financiar dintre instituțiile de învățământ superior și instituțiile de cercetare în vederea asigurării competiției și, drept consecință, sporirii calității procesului de cercetare și inovare.
Reorientarea politicilor academice în domeniul științific și inovațional spre creșterea capacității de competitivitate a sistemului de cercetare și inovare în baza principiului economiei bazate pe cunoaștere.

Acțiuni prioritare:

Trecerea instituțiilor de învățământ superior la principiile autonomiei financiare;
Racordarea normei didactice a cadrelor didactice din învățământul superior la normele existente în practica avansată a statelor europene;
Optimizarea sistemului de învățământ superior în scopul eficientizării unităților educaționale, rentabilizării resurselor bugetare și integrării în circuitul academic european;
Încurajarea și stimularea participării Republicii Moldova la un număr sporit de programe de mobilitate;

- Concentrarea cercetării în instituțiile de învățământ superior și orientarea ei prioritar spre soluționarea problemelor existente în sectorul real al economiei naționale;
- Perfecționarea cadrului legal și instituțional al procesului de cercetare și inovare în scopul eficientizării și racordării acestuia la normele europene;
- Consolidarea cercetării în instituțiile de învățământ superior prin amplificarea cooperării și parteneriatelor în domeniul cercetării fundamentale și aplicative cu instituțiile și fondurile europene și internaționale;
- Implementarea programelor de promovare a tinerilor cercetători și încurajarea repatrierii diasporei științifice moldovenești;
- Încurajarea parteneriatelor publice-private pentru realizarea de proiecte și activități de cercetare, în scopul dezvoltării capacității naționale de producere și asimilare a tehnologiilor avansate; sensibilizarea comunității de afaceri cu privire la importanța științei și inovării;
- Promovarea cooperării științifice și tehnologice cu partenerii externi, inclusiv mari companii transnaționale (din țară și din străinătate), ce ar oferi acces la cercetarea avansată și la înalte tehnologii;
- Fortificarea centrelor universitare prin promovarea excelenței didactice și a celei investigaționale în conformitate cu necesitățile socioeconomice ale țării.

**c. Formarea profesională inițială și continuă
a resurselor umane**

Obiective de guvernare:

- Asigurarea accesului echitabil al populației la studii de formare profesională și de formare profesională continuă.
- Dezvoltarea unui sistem de formare profesională orientat spre asigurarea cu resurse umane competitive a necesităților curente ale pieței forței de muncă.

Acțiuni prioritare:

- Perfecționarea cadrului normativ în domeniul formării profesionale și formării profesionale continue a resurselor umane;
- Elaborarea Concepției și a mecanismului privind orientarea, pregătirea și formarea profesională continuă a resurselor umane;
- Elaborarea planurilor indicative de înmatriculare la studii superioare de licență (ciclul I) și de masterat (ciclul II), medii de specialitate și secundar-profesionale în funcție de cererea pieței forței de muncă și situația demografică;
- Sporirea accesului și asigurarea oportunităților egale pentru dezvoltarea calificărilor, instruirii și educației de calitate;

Asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități la studii profesionale de calitate;
Respectarea principiilor dimensiunii de gen la admiterea la studii de formare profesională și de formare profesională continuă;
Recunoașterea instruirii anterioare și a calificărilor obținute în străinătate de către persoanele migrante, determinarea autorităților responsabile de acest proces;
Crearea sistemului unitar de instruire profesională inițială și continuă, în cadrul căruia instituțiile de învățământ public efectuează instruirea profesională primară, iar instituțiile de învățământ privat – instruirea profesională continuă, inclusiv educația nonformală;
Flexibilizarea instruirii prin constituirea instituțiilor multidisciplinare de instruire și implicarea sectorului privat în efectuarea practicii de producție;
Implicarea partenerilor sociali în evaluarea instruirii profesionale;
Crearea mecanismelor de implicare a beneficiarilor direcți în modernizarea continuă a programelor de instruire și de formare profesională;
Instituirea unui dialog consistent între Guvern, instituții de învățământ și întreprinderi pentru adaptarea curriculumului la noile necesități și standarde pe piața muncii, ajustarea acestuia la exigențele economiei bazate pe cunoaștere;
Stimularea atitudinii inovative și întreprinzătoare printre tineri, prin asigurarea modernizării suficiente a sistemului de învățământ și, în special, a curriculumului școlar în vederea axării pe activitatea antreprenorială și asigurării unor cunoștințe și abilități practice de care au nevoie întreprinzătorii;
Stimularea conectării studenților și cadrelor didactice din Republica Moldova la circuitul academic internațional și facilitarea participării managerilor la programele europene și internaționale de instruire și schimb de experiență;
Încurajarea instruirii postuniversitare sponsorizate de angajator în scopul pregătirii salariaților pentru o economie modernă.

SĂNĂTATEA POPULAȚIEI

Obiective de guvernare:

Asigurarea accesului tuturor cetățenilor Republicii Moldova la servicii de sănătate publică, medicale și farmaceutice de calitate, inclusiv în scopul îndeplinirii Obiectivelor de Dezvoltare ale Mileniului.
Monitorizarea activității și performanței tuturor prestatorilor de servicii medicale și a companiilor de asigurări medicale, crearea și aplicarea standardelor minime de calitate, reducerea corupției administrative în sănătate.
Reformarea, armonizarea și eficientizarea cadrului legislativ și normativ ce ține de finanțare, alocarea resurselor și prestarea serviciilor medicale la prevederile și recomandările

Organizației Mondiale a Sănătății și la standardele Uniunii Europene.

Dezvoltarea și implementarea mecanismelor de asigurare și control al calității serviciilor medicale acordate populației, prin fortificarea potențialului uman, tehnico-material, dotarea cu dispozitive medicale, de laborator, medicamente, tehnologii performante a instituțiilor medicale și de supraveghere de stat a sănătății publice.

Creșterea responsabilității cetățenilor pentru propria sănătate, prevenirea factorilor de risc, protejarea și promovarea sănătății, priorități de bază în asigurarea sănătății populației, supuse riscurilor reale sau potențiale pentru sănătate.

Acțiuni prioritare:

Implementarea unor activități multisectoriale pentru influențarea determinantelor sănătății:

Diminuarea diferențelor dintre zonele rurale și urbane prin direcționarea investițiilor spre mediul rural;

Promovarea sănătății prin consolidarea eforturilor comunității orientate spre implementarea unui mod de viață sănătos;

Diminuarea impactului factorilor nocivi și a riscurilor din mediul ocupațional, habitual și social, inclusiv prin implicarea televiziunii, presei și radioului în motivarea populației de a adopta stiluri de viață cu influență pozitivă asupra sănătății;

Asigurarea accesului populației la medicamente eficiente, inofensive, de bună calitate și accesibile ca preț (cost-eficiente);

Promovarea transparenței și responsabilității, monitorizarea și evaluarea performanței sistemului de sănătate, coordonarea cu autoritățile publice locale, societatea civilă, sectorul privat etc. în procesul luării deciziilor despre sănătate la toate nivelurile de conducere a sistemului de sănătate;

Promovarea politicilor orientate spre stoparea exodului de cadre din sistemul de sănătate;

Revizuirea cadrului normativ din domeniul sănătății, în vederea excluderii normelor și reglementărilor care generează corupție și provoacă ineficiență și necorespondere sistemică între investiții și valoarea obținută în sectorul sănătății.

Modernizarea asistenței medicale primare orientate spre familie și comunitate:

Definitivarea autonomiei instituționale în cadrul asistenței medicale primare, inclusiv prin contractarea directă de către Compania Națională de Asigurări în Medicină a oficiilor medicilor de familie;

Modernizarea conceptului asigurărilor medicale;

Stabilirea anuală a pachetelor de servicii medicale acoperite de Compania Națională de Asigurări în Medicină și creșterea continuă a alocațiilor pentru medicamente compensate;

Diferențierea clară a serviciilor medicale finanțate de la bugetul public național de serviciile

contra plată prin informarea exactă a populației despre modalitatea de prestare a acestor categorii de servicii;

Sporirea rolului autorităților administrației publice locale în definitivarea procesului de descentralizare prin implementarea mecanismelor de contribuție financiară la nivel local pentru modernizarea instituțiilor medicale teritoriale;

Crearea sistemului de asigurare și control al calității serviciilor medicale;

Îmbunătățirea politicilor de formare, motivare și plasare în câmpul muncii a cadrelor medicale, inclusiv din domeniul sănătății publice și asistenței farmaceutice.

Reformarea asistenței medicale spitalicești, adaptarea acesteia la necesitățile populației:

Perfecționarea cadrului legislativ și normativ de reglementare a asistenței medicale spitalicești, inclusiv prin dezvoltarea serviciilor de alternativă, de îngrijiri comunitare și la domiciliu;

Restructurarea rețelei de spitale publice în baza principiilor eficienței economice și oferirii serviciilor de sănătate sigure și calitative, în conformitate cu Planul național general al spitalelor:

- inițierea și realizarea pe etape a regionalizării asistenței medicale spitalicești prin crearea spitalelor interraionale (zonale) și regionale;
- crearea centrului de performanță în baza Spitalului Clinic Republican, concomitent cu diminuarea dublărilor de servicii și raționalizarea rețelei de spitale publice din mun. Chișinău;
- reorganizarea serviciului oncologic;

Elaborarea și aprobarea cadrului normativ pentru dezvoltarea serviciului de reabilitare în Republica Moldova;

Modernizarea și eficientizarea bazei tehnico-materiale existente a sectorului spitalicesc la nivel raional, municipal și republican;

Sporirea rolului sectorului medical privat în finanțarea și prestarea serviciilor prin dezvoltarea parteneriatului public-privat.

Derularea programelor de reducere a impactului asupra sănătății:

Promovarea iodării universale a sării și fortificarea făinii cu fier și acid folic, programe de sănătate publică recomandate de Organizația Mondială a Sănătății în vederea prevenirii carenței de micronutrienți la femei și copii;

Reducerea riscurilor, prevenirea și combaterea fumatului, consumului abuziv de alcool și consumului ilicit de droguri prin implementarea măsurilor complexe, inclusiv intersectoriale;

Implementarea unor ample campanii și programe de promovare a unui mod de viață sănătos;

Implementarea unor activități de prevenire și dezvoltare în domeniul serviciilor de sănătate mintală bazate pe principii comunitare;

Fortificarea sistemului de supraveghere și control al bolilor contagioase prin programul de

vaccinări și alte măsuri profilactice, inclusiv tratament preventiv, precum și depistarea precoce a bolilor contagioase, în special a celor cauzate de agenți patogeni noi;

Susținerea în continuare a programelor naționale de sănătate publică, inclusiv prin reducerea poverii bolilor cronice asupra sănătății populației, inclusiv a patologiilor cardiovasculare și a celor oncologice, prin implementarea programelor de prevenire, asistență și tratament;

Licențierea activităților, certificarea specialiștilor și acreditarea instituțiilor medicale prin metode universale de asigurare a diversificării și calității serviciilor medicale prestate populației.

Fortificarea domeniului asistenței farmaceutice:

Stimularea industriei farmaceutice a Republicii Moldova prin lărgirea spectrului de producere a medicamentelor, a preparatelor fitoterapeutice, crearea întreprinderilor mixte, orientate spre export;

Reglementarea pieței produselor farmaceutice și promovarea transparenței în formarea prețurilor la medicamente și la achiziționarea acestora din sursele publice;

Fortificarea sistemului de control al calității medicamentelor, crearea laboratoarelor moderne de analiză și control omologate de către UE;

Sporirea accesului la servicii farmaceutice în localitățile rurale.

Participarea largă a tuturor partenerilor în domeniul sănătății:

Încurajarea investițiilor private în sistemul de sănătate și crearea condițiilor pentru implicarea sectorului privat în domeniile neacoperite eficient de sectorul public;

Implicarea sectorului neguvernamental, ca un partener de valoare, pentru a asigura grupurile vulnerabile din Republica Moldova cu servicii de suport, îngrijire și tratament;

Implicarea organizațiilor profesionale și a beneficiarilor de servicii de sănătate (inclusiv a pacienților) în procesul de elaborare, implementare și monitorizare a politicilor de sănătate;

Dezvoltarea serviciilor medicale și sociale comunitare și de îngrijire la domiciliu.

POLITICI SOCIALE

a. Asistență socială

Obiective de guvernare:

Creșterea calității vieții familiilor, reducerea sărăciei, inegalității și inechității în societate.

Dirjeciunea programelor de asistență socială spre susținerea grupurilor vulnerabile și persoanelor cu venituri mici.

Reducerea și eliminarea ineficiențelor în sistemul de protecție socială.

Asigurarea accesului populației la servicii sociale de calitate.

Asigurarea incluziunii sociale a persoanelor cu dizabilități.

Acțiuni prioritare:

Dezvoltarea unui sistem de asistență socială bazat pe evaluarea necesităților individuale ale persoanelor/familiilor în dificultate;

Elaborarea cadrului normativ și dezvoltarea cadrului instituțional pentru implementarea la nivel național a serviciului de sprijin familial;

Majorarea cuantumurilor indemnizației unice la nașterea copilului și a indemnizației lunare pentru creșterea/îngrijirea copiilor;

Implementarea mecanismului de asigurare cu spațiu locativ cu drept de folosință temporară a absolvenților instituțiilor rezidențiale de învățământ și a familiilor cu copii aflate în situație deosebit de dificilă;

Consolidarea capacităților instituționale și funcționale ale autorităților administrației publice locale în exercitarea funcțiilor de autoritate tutelară, pentru a asigura respectarea drepturilor copiilor;

Asigurarea măsurilor de protecție și de monitorizare a copiilor rămași fără ocrotire părintească;

Prevenirea instituționalizării și eficientizarea procesului de dezinstituționalizare, dezvoltând servicii sociale de tip familial;

Promovarea cadrului normativ necesar pentru organizarea și funcționarea serviciilor sociale calitative;

Elaborarea și promovarea mecanismului de acreditare a prestatorilor de servicii sociale și de procurare a serviciilor sociale;

Crearea inspecției sociale ;

Crearea sistemului informațional automatizat în domeniul protecției sociale;

Substituirea treptată a sistemului de compensații nominative prin sistemul de asistență socială bazat pe testarea veniturilor reale și evaluarea necesităților solicitanților, cu majorarea cuantumului venitului lunar minim garantat al familiilor vulnerabile;

Susținerea familiilor defavorizate prin acordarea ajutorului pentru perioada rece a anului;

Introducerea mecanismelor de muncă în folosul comunității și/sau de lucrări publice pentru reducerea dependenței față de ajutorul social;

Dezvoltarea rețelei de asistenți sociali prin implementarea unui mecanism eficient de recrutare, instruire, promovare și evaluare profesională;

Crearea premiselor pentru oferirea echitabilă și eficientă a mijloacelor de protecție socială persoanelor cu dizabilități;

Dezvoltarea rețelei serviciului individualizat de îngrijire la domiciliu;

Trecerea treptată și consecventă de la modelul medical la incluziunea socială a persoanelor cu

dizabilități;

Reformarea sistemului de acordare a gradelor de invaliditate în baza evaluării vitalității și capacității de muncă a solicitanților;

Recuperarea capacității de muncă a persoanelor cu grade de invaliditate și dizabilități și obținerea independenței de alte persoane prin integrarea lor în societate;

Racordarea cadrului legislativ-normativ național la standardele europene și internaționale privind protecția drepturilor persoanelor cu dizabilități;

Reorganizarea structurilor și instituțiilor responsabile de coordonarea sistemului de incluziune socială a persoanelor cu dizabilități;

Dezvoltarea unui parteneriat durabil cu societatea civilă prin atragerea organizațiilor societății civile în prestarea serviciilor sociale.

b. Asigurări sociale

Obiective de guvernare:

Sporirea nivelului de protecție socială a persoanelor asigurate.

Asigurarea durabilității financiare a sistemului public de asigurări sociale.

Eliminarea inechităților în sistemul public de asigurări sociale și privilegiilor nejustificate pentru anumite categorii de pensionari.

Elaborarea cadrului normativ pentru dezvoltarea sistemelor de pensii “suplimentare”.

Acțiuni prioritare:

Perfecționarea legislației privind pensionarea, precum și crearea unor condiții unice de asigurare cu pensii pentru toate categoriile de cetățeni în temeiul contribuțiilor de asigurări sociale plătite;

Perfecționarea sistemului de indexare a pensiilor și alocațiilor de stat;

Stabilirea clară a riscurilor asigurate și a cotei-părți de asigurări pentru fiecare risc;

Excluderea oricăror cheltuieli care nu constituie prestație de asigurări sociale;

Asigurarea condițiilor necesare pentru crearea unui sistem de pensii “suplimentare” (privat, profesional, pentru persoanele care activează în condiții nocive de muncă, care să fie asigurate cu pensii anticipate, finanțate din acest sistem, sau asigurarea posibilităților de majorare);

Consolidarea capacităților instituționale de supraveghere și reglementare a fondurilor private de pensii în vederea sporirii nivelului de garanții și credibilitate a acestora;

Reconsiderarea graduală a coraportului dintre contribuțiile la sistemul de asigurări sociale obligatorii ale angajatorilor și salariaților;

Elaborarea unei strategii de trecere graduală la sistemul cumulativ de pensii;

Extinderea obligativității achitării contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii pentru toate persoanele care activează pe teritoriul Republicii Moldova;

Perfecționarea mecanismului de acordare a prestației în cazul incapacității temporare de muncă;
Elaborarea mecanismului de asigurare socială a persoanelor care îngrijesc de persoane cu dizabilități severe.

c. Munca, ocuparea forței de muncă și migrația de muncă

Obiective de guvernare:

Perfecționarea cadrului normativ în domeniul muncii pentru asigurarea unui echilibru între drepturile și interesele angajatorilor și salariaților.
Perfecționarea continuă a sistemului de salarizare din economia națională.
Asigurarea condițiilor complete și productive de angajare și de muncă decentă pentru toți.
Combaterea oricăror forme de discriminare pe piața muncii, diminuarea disparităților între sexe și a diferențelor între regiuni în ceea ce privește ocuparea forței de muncă.
Consolidarea sistemului național de management al migrației, asigurarea condițiilor pentru migrația legală și îmbunătățirea statutului social al lucrătorilor migranți.
Facilitarea reintegrării lucrătorilor migranți reînțorși în țară.

Acțiuni prioritare:

Flexibilizarea legislației muncii în vigoare și aducerea acesteia în concordanță cu cerințele moderne ale economiei de piață;
Perfecționarea procedurilor de concediere a salariaților;
Transpunerea în legislația națională a Directivelor UE în domeniul raporturilor de muncă, securității și sănătății în muncă;
Sporirea protecției sociale a salariaților cu retribuție mică din ramurile sectorului bugetar prin majorarea graduală a salariilor de bază și perfecționarea Rețelei tarifare unice;
Finalizarea implementării sistemului de salarizare a angajaților din sectorul bugetar reglementat prin Legea nr.355-XVI din 23 decembrie 2005;
Elaborarea și implementarea unui nou sistem de salarizare a funcționarilor publici, în funcție de competență, responsabilitate și performanță;
Implementarea unui sistem unic de salarizare a militarilor, efectivului de trupă și corpului de comandă angajați în serviciul organelor apărării naționale, securității statului și ordinii publice, bazat pe salarii lunare;
Sporirea nivelului garanțiilor minime de stat vizînd salarizarea;
Intensificarea activității în vederea sporirii cotei înregistrate a salariului și diminuării fenomenului negativ al plății salariilor „în plic”, a contabilității duble și muncii „la negru”;
Identificarea unor soluții de politici pentru diminuarea fenomenului de “ocupare informală”;
Prognostizarea pieței forței de muncă și generalizarea periodică a informației despre situația pe piața forței de muncă;

Suținerea persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă prin:

- implementarea pe piața muncii a politicilor active, eficiente și bine orientate;
- consolidarea competențelor și sporirea resurselor de care dispun Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, Inspekția Muncii și structurile teritoriale ale acestora în vederea acordării sprijinului corespunzător persoanelor în căutarea unui loc de muncă și asigurării drepturilor salariaților;
- Implementarea programelor de formare profesională și dezvoltare a competențelor antreprenoriale pe piața muncii pentru diferite categorii de populație;

Perfecționarea cadrului legislativ pentru promovarea politicii de ocupare a forței de muncă;

Protecția socială a șomerilor, aplicând totodată măsuri relevante pentru crearea stimulentei de muncă corespunzătoare;

Asigurarea activităților de dezvoltare a competențelor pentru ocuparea forței de muncă pentru șomeri pe termen lung, astfel încât aceștia să rămână în contact cu piața muncii;

Asigurarea condițiilor pentru instituirea unui mecanism eficient de plasare în câmpul muncii a persoanelor cu dizabilități;

Asigurarea respectării principiilor de echitate de gen în promovarea politicii de ocupare a forței de muncă;

Facilitarea plasării în câmpul muncii a tinerilor specialiști;

Oferirea instruirii profesionale și tehnice și de dezvoltare a calificărilor antreprenoriale, în special pentru tinerii șomeri;

Folosirea schemelor publice de garantare a ocupării forței de muncă pentru ocuparea temporară, efectuarea lucrărilor publice de urgență și aplicarea altor scheme de creare a locurilor de muncă;

Suținerea creării locurilor noi de muncă și promovarea investițiilor în sectoarele de ocupare intensivă a forței de muncă;

Asigurarea portabilității drepturilor sociale ale lucrătorilor migranți prin negocierea și încheierea acordurilor bilaterale în domeniul securității sociale cu statele gazdă;

Extinderea oportunităților legale de angajare la muncă a cetățenilor Republicii Moldova peste hotare prin încheierea acordurilor bilaterale în domeniul migrației de muncă cu statele de destinație;

Realizarea inițiativelor comune cu statele de destinație preconizate pentru facilitarea reîntoarcerii lucrătorilor migranți și reintegrării lor pe piața muncii din Republica Moldova, inclusiv în cadrul Parteneriatului de Mobilitate Republica Moldova - Uniunea Europeană;

Informarea migranților și potențialilor migranți cu privire la căile și oportunitățile de migrare și angajare legală, precum și cu privire la reîntoarcerea și reintegrarea pe piața muncii din Republica Moldova;

Promovarea reintegrării lucrătorilor migranți întorși de peste hotare prin consilierea și susținerea în recunoașterea calificărilor obținute și inițierea propriilor afaceri;

Crearea condițiilor stimulatorii în vederea atragerii remitențelor în proiecte investiționale pentru dezvoltare durabilă.

d. Politici de gen

Obiective de guvernare:

Sporirea cotei de participare a femeilor la luarea deciziilor și în structurile de reprezentare politică și publică.

Asigurarea egalității șanselor în domeniul social-economic.

Implementarea Programului național de asigurare a egalității de gen pe anii 2010-2015.

Acțiuni prioritare:

Ajustarea cadrului legal-normativ național la Legea cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați;

Efficientizarea activității Comisiei guvernamentale pentru egalitate între femei și bărbați, prin extinderea mandatului acesteia;

Fortificarea unităților de gen în cadrul tuturor ministerelor, autorităților publice centrale și locale;

Promovarea participării active a femeii la luarea deciziilor și în structurile de reprezentare publică;

Implementarea acțiunilor orientate spre excluderea stereotipurilor culturale și sociale privind rolul bărbaților și al femeilor în societate;

Promovarea unor modele pozitive care ar reflecta rolul femeii și al bărbatului în societate, în conformitate cu valorile democratice și ale egalității de gen;

Eliminarea condițiilor discriminatorii față de femei pe piața muncii, în viața social-economică, culturală și politică;

Armonizarea legislației naționale la standardele și mecanismele de asigurare a egalității de șanse între femei și bărbați;

Îmbunătățirea cadrului legislativ în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie în conformitate cu standardele europene în domeniul vizat;

Fortificarea mecanismului instituțional pentru promovarea egalității de gen la nivel central și local;

Aplicarea eficientă de către organele de drept a ordonanțelor de protecție de către organele de drept pentru protejarea victimelor violenței în familie;

Asigurarea accesului la servicii de asistență și reabilitare a victimelor violenței în familie prin susținerea dezvoltării serviciilor specializate pentru victimele violenței în familie și a centrelor/serviciilor de asistență destinate agresorilor;

Dezvoltarea sistemului de consiliere și asistență juridică gratuită a victimelor violenței în familie;

Consolidarea capacităților specialiștilor implicați în soluționarea cazurilor de violență în familie;

Promovarea educației nonviolente și consolidarea capacităților sistemului școlar pentru

identificarea și soluționarea, precum și prevenirea timpurie a cazurilor de violență în familie;

Îmbunătățirea mecanismelor de sancționare a angajatorilor pentru încălcarea egalității șanselor în câmpul muncii;

Implicarea activă a bărbaților în prevenirea și combaterea violenței față de femei, inclusiv a violenței în familie;

Extinderea și fortificarea Sistemului național de referire pentru asistența și protecția victimelor și potențialelor victime ale traficului de ființe umane;

Sancționarea persoanelor abilitate în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie pentru neîndeplinirea atribuțiilor conform legislației;

Elaborarea curriculumului și a materialelor didactice pentru instruirea inițială și continuă a asistenților sociali, organelor de ordine publică, medicilor de familie, procurorilor, judecătorilor, avocaților.

e. Politici demografice

Obiectiv de guvernare:

Redresarea consecventă a problemelor demografice în vederea diminuării declinului demografic și crearea condițiilor pentru creșterea cantitativă și calitativă a populației, realizându-se conexiunea dintre starea de securitate demografică și cea economică și socială în scopul dezvoltării.

Acțiuni prioritare:

Aprobarea și implementarea Strategiei naționale în domeniul securității demografice, fiind prioritizate politicile de stimulare a natalității, de reducere a morbidității și mortalității;

Gestionarea eficientă a problemelor de îmbătrânire demografică, integrarea în strategiile de dezvoltare a obiectivelor de adaptare la schimbările în structura populației și de ameliorare a indicatorilor calitativi ai capitalului uman pentru o productivitate mai bună;

Promovarea multilaterală a politicilor familiale și a solidarității între generații;

Implementarea politicilor orientate spre fortificarea egalității genurilor în vederea asigurării unei creșteri demografice stabile;

Diminuarea inegalităților în distribuirea și structura teritorială a populației în vederea asigurării unei dezvoltări regionale echilibrate;

Constituirea în cadrul Academiei de Științe a Moldovei a Centrului Demografic cu funcții în domeniul cercetării și fundamentării științifice a politicilor demografice, determinării mecanismelor de monitorizare a implementării acestora și de evaluare a impactului;

Implementarea unui mecanism unic de elaborare a prognozelor demografice și utilizarea plenară a acestora în programele de dezvoltare și planificare;

Fortificarea cadrului instituțional de elaborare, implementare și monitorizare a politicilor

demografice.

f. Parteneriatul social

Obiective de guvernare:

1. Dezvoltarea parteneriatului social la nivel național, la nivel de ramură și la nivel teritorial.
2. Implicarea activă a partenerilor sociali în elaborarea și realizarea politicilor în domeniul muncii și cel social-economic.

Acțiuni prioritare:

Realizarea consultărilor tripartite între partenerii sociali în problemele ce țin de domeniul muncii și în problemele social-economice de interes național, de ramură și teritorial;
Promovarea parteneriatului social la toate nivelurile;
Menținerea coeziunii, păcii și stabilității sociale;
Susținerea participării societății civile la promovarea politicilor naționale;
Atenuarea situațiilor conflictuale între partenerii sociali la nivel național, de ramură și teritorial;
Coordonarea cu partenerii sociali, la nivel național, a tuturor proiectelor de acte normative din domeniul muncii și cel social-economic.

INTEGRAREA

MINORITĂȚILOR NAȚIONALE

Obiective de guvernare:

1. Păstrarea și consolidarea patrimoniului cultural și lingvistic al minorităților naționale care locuiesc pe teritoriul Republicii Moldova.
2. Promovarea unei politici de stat coerente și multidimensionale în raport cu minoritățile naționale.
3. Perfecționarea cadrului juridic pentru asigurarea integrării minorităților naționale în viața social-administrativă, cultural-politică și economică a Republicii Moldova.

Acțiuni prioritare:

Dezvoltarea cadrului juridic în direcția protejării și dezvoltării culturii și limbilor minorităților naționale care locuiesc pe teritoriul Republicii Moldova, inclusiv promovarea predării în limbile minorităților naționale în instituțiile de învățământ preuniversitar;

Elaborarea și aplicarea unui Program de stat în vederea asigurării condițiilor necesare pentru studierea și aplicarea limbii oficiale a Republicii Moldova de către cetățenii alolingvi, inclusiv de către funcționarii publici și aleșii locali;

Perfecționarea cadrului legal existent privind relația dintre comunitățile etnoculturale înregistrate și stat, extinderea domeniilor de cooperare și realizarea de activități comune, ajustarea practicilor existente la normele internaționale și europene;

Susținerea de către stat a programelor de promovare a coeziunii sociale cu sprijinul instituțiilor etnoculturale înregistrate în Republica Moldova;

Asigurarea condițiilor și oportunităților de educație în limba maternă, precum și a celor de păstrare a culturii minorităților naționale;

Dezvoltarea și susținerea relațiilor cu diaspora moldovenească din străinătate.

CULTURA

Obiective de guvernare:

1. Dezvoltarea artei contemporane ca mijloc de promovare și afirmare a culturii naționale, atât pe plan intern, cât și pe plan internațional.
2. Restabilirea activității și infrastructurii culturale, în special în zonele rurale.
3. Finanțarea activităților culturale în conformitate cu prioritățile stabilite și pe bază de proiecte.
4. Promovarea culturii ca factor primordial al păstrării și dezvoltării identității naționale.
5. Promovarea valorilor culturale naționale ca parte componentă a patrimoniului cultural european.

Acțiuni prioritare:

Protejarea și integrarea patrimoniului cultural național în sistemul valorilor culturale europene prin asigurarea existenței unei viziuni strategice asupra dezvoltării culturii pe perioada medie, asigurarea reabilitării și întreținerii obiectelor istorico-culturale în baza parteneriatelor public-private și digitalizarea patrimoniului cultural al Republicii Moldova;

Dezvoltarea cadrului juridic privind protejarea, conservarea și punerea în valoare a monumentelor de cultură, istorie și arheologie, precum și în scopul stimulării implicării active a persoanelor fizice și juridice în activități de păstrare, valorificare și dezvoltare a patrimoniului cultural național;

Elaborarea Strategiei unice de dezvoltare a culturii și de protejare a patrimoniului cultural național, care va cuprinde un Program de restaurare și valorificare a monumentelor de cultură și istorie, de susținere a așezămintelor de cultură, de reabilitare a

infrastructurii, racordate la programele de dezvoltare economică, socială, educațională și urbană;

Perfecționarea capacității de gestionare a patrimoniului cultural național prin crearea unui management adecvat;

Păstrarea și folosirea resurselor culturale, inclusiv prin asigurarea unui cadru de colaborare eficientă între instituțiile publice, organizațiile de cult, ONG-uri și administrația locală în vederea promovării, conservării, prezentării și studierii patrimoniului cultural;

Crearea unui Consiliu consultativ pe lângă comisia de profil a Parlamentului pentru a asigura o participare largă în procesul de luare a deciziilor în domeniul politicilor culturale a tuturor factorilor cointeresați;

Dezvoltarea comprehensivă a artei contemporane prin crearea condițiilor necesare, susținerea infrastructurii și educației artistice, înlesnirea accesului și încurajarea participării largi a cetățenilor la procesele cultural-artistice, elaborarea și implementarea Legii privind uniunile de creație și a Statutului omului de creație, în scopul susținerii efective a artiștilor și a creației lor;

Modernizarea și diversificarea ofertei de servicii a instituțiilor culturale, dezvoltarea unicității culturale locale prin modernizarea activității caselor de cultură, echiparea și internetizarea bibliotecilor;

Reformarea sistemului de finanțare a culturii prin asigurarea transparenței în elaborarea, gestionarea și distribuirea bugetului culturii, revizuirea sistemului de salarizare a lucrătorilor din domeniul cultural, stabilirea unei cote minime de alocații pentru cultură în bugetele de toate nivelurile;

Finanțarea adecvată a domeniului culturii și artelor, inclusiv prin identificarea mecanismelor de stimulare a investițiilor în domeniu;

Pregătirea și perfecționarea resurselor umane pentru activitatea în noile condiții economice;
Conectarea fenomenului cultural din Republica Moldova la circuitele culturale regionale și internaționale.

POLITICI DE TINERET ȘI SPORT

a. Integrarea socială și dezvoltarea potențialului tinerilor

Obiective de guvernare:

Crearea condițiilor pentru realizarea plenară a potențialului tinerilor în viața politică, socială, economică și culturală a țării.

Asigurarea accesului tinerilor la servicii de educație și de informare.

Crearea condițiilor pentru lansarea și dezvoltarea afacerilor și crearea locurilor de muncă

pentru tineri.

Consolidarea capacităților umane și instituționale ale sectorului asociativ de tineret.

Acțiuni prioritare

Realizarea plenară a potențialului tinerilor în viața politică, socială, economică și culturală a țării:

- Încurajarea angajării tinerilor bine pregătiți în cadrul autorităților administrației publice centrale și locale;
- Suținerea participării tinerilor și a organizațiilor de tineret în procesul decizional;
- Stimularea voluntariatului în rândul tinerilor;
- Dezvoltarea structurilor de autoguvernare a elevilor și studenților;
- Consolidarea rețelei consiliilor locale ale tinerilor;
- Crearea mecanismelor de facilitare la procurarea locuințelor de către tineri.

Asigurarea accesului tinerilor la servicii de educație și de informare:

- Dezvoltarea competențelor profesionale ale tinerilor în baza cererii de pe piața muncii;
- Elaborarea unui curriculum integrat pentru orientarea vocațională a adolescenților și consilierea profesională a tinerilor;
- Îmbunătățirea procesului educațional prin informatizarea instituțiilor de învățământ și promovarea serviciilor electronice de educație (învățământ on-line, biblioteci on-line, softuri educaționale etc.);
- Construcția și modernizarea căminelor pentru elevi și studenți prin programe de parteneriat public-privat;
- Introducerea unui mecanism de granturi și credite de studiu pentru tineri în baza criteriilor sociale și de performanță;
- Stimularea dezvoltării parteneriatelor dintre instituțiile de învățământ din Republica Moldova și cele din străinătate, pentru a stimula mobilitatea elevilor și studenților în spațiul educațional internațional;
- Asigurarea accesului gratuit al tinerilor din familiile socialmente vulnerabile și al celor instituționalizați la educație și instruire profesională;
- Construcția și reabilitarea taberelor școlare/universitare în fiecare raion prin parteneriate public-private;
- Dezvoltarea sistemului de burse sociale și orientarea profesională a tinerilor socialmente vulnerabili.

Crearea condițiilor pentru lansarea și dezvoltarea afacerilor și crearea locurilor de muncă pentru tineri:

Elaborarea și implementarea Programului național de susținere a tinerilor întreprinzători în lansarea și dezvoltarea propriilor afaceri;
Încurajarea dezvoltării afacerilor inițiate de tineri în mediul on-line (ex.: domen-uri .md gratuite, hosting gratuit etc.);
Îmbunătățirea cadrului regulativ la inițierea și dezvoltarea unei afaceri de către tineri;
Oferirea serviciilor de informare, consultanță și instruire pentru tinerii antreprenori;
Dezvoltarea serviciilor de asistență a tinerilor în vederea orientării profesionale și angajării în câmpul muncii;
Stimularea agenților economici la angajarea tinerilor;
Încurajarea cooperării între angajatori, autoritățile publice centrale, instituțiile de învățământ și organizațiile de tineret.

Consolidarea capacităților umane și instituționale ale sectorului asociativ de tineret:

Revizuirea cadrului legislativ cu privire la tineret și armonizarea lui la standardele europene;
Susținerea colaborării dintre autoritățile publice și mediul asociativ de tineret conform principiului de co-management al Consiliului Europei;
Consolidarea capacităților de obținere a asistenței tehnice și financiare externe prin dezvoltarea potențialului sectorului asociativ de tineret și al specialiștilor pe politici de tineret de la nivel local și central;
Dezvoltarea infrastructurii de tineret la nivel local și național (centre de tineret, consilii locale ale tinerilor, ziare și posturi de radio ale tinerilor etc.);
Majorarea bugetului pentru acțiuni de tineret și perfecționarea cadrului legal de acordare a granturilor pentru tineri;
Consolidarea parteneriatelor cu structurile de tineret ale organizațiilor internaționale (Consiliul Europei și Uniunea Europeană) și sporirea rolului Republicii Moldova în dezvoltarea politicilor de tineret la nivelul Europei de Sud-Est;
Promovarea mobilității și a schimburilor de tineret;
Diminuarea exodului și crearea condițiilor pentru revenirea tinerilor în țară;
Prevenirea migrației ilegale în rândurile tinerilor prin organizarea campaniilor naționale de informare;
Dezvoltarea serviciilor pentru tineri privind modul de viață sănătos, petrecerea timpului liber și prevenirea violenței și abuzului.

A. Dezvoltarea culturii fizice și a sporturilor

Obiective de guvernare:

Promovarea prioritară a modului de viață sănătos.
Reabilitarea infrastructurii sportive.
Susținerea sportului de performanță.

Acțiuni prioritare:

- Promovarea practicării regulate și continue a activităților fizice de către copii și adulți;
- Elaborarea și implementarea unui Program național de propagare a modului de viață sănătos, prin implicarea instituțiilor sportive și educaționale, ONG-urilor, autorităților și instituțiilor publice, mass-media, donatorilor;
- Atragerea investițiilor în domeniul sportului prin perfecționarea și dezvoltarea cadrului juridic de stimulare a parteneriatului public-privat;
- Dezvoltarea culturii fizice și a sportului la nivel național și local, prin atragerea mijloacelor financiare din alocațiile agenților economici, a resurselor de la organisme internaționale, a fondurilor de la structuri regionale, a donațiilor și a granturilor de la persoane fizice și juridice;
- Desfășurarea diverselor competiții locale și zonale la diferite ramuri de sport pe diferite categorii de vîrstă și sociale, inclusiv pentru persoanele cu dizabilități și veteranii sportului;
- Susținerea diferențiată a ramurilor de sport, în funcție de valoarea, tradiția și gradul de dezvoltare a acestora la nivel național și internațional;
- Promovarea sporturilor naționale;
- Perfecționarea mecanismelor de susținere a sporturilor de performanță, precum și de interacțiune cu organizațiile de specialitate din domeniu;
- Monitorizarea strictă a procesului de pregătire a loturilor naționale pentru participarea la Jocurile Olimpice de la Londra din 2012 și la Jocurile Olimpice de iarnă de la Soci din 2014;
- Crearea și fortificarea unităților responsabile de domeniul educației fizice și sportului în cadrul administrației publice locale;
- Susținerea inițiativelor private pentru restabilirea și extinderea rețelei de cluburi, crearea secțiilor și complexelor sportive, reabilitarea terenurilor sportive, teritoriilor pentru odihna populației;
- Stimularea, inclusiv prin parteneriat public-privat, a construcției și/sau a modernizării bazelor sportive pentru loturile naționale;
- Construirea, inclusiv prin parteneriate public-private, în mun. Chișinău a unui Stadion Republican, a unui Palat al Sporturilor și a unui Centru Acvatic;
- Construcția, inclusiv prin parteneriate public-private, la nivel național, conform principiului geografic, a sălilor polivalente;
- Sprrijinirea reabilitării psihologice și fizice în urma traumelor a sportivilor de performanță;
- Identificarea mecanismelor de protecție socială sporită a veteranilor sportului;
- Susținerea medicinei sportive și a cercetării în domeniul culturii fizice și sportului;
- Extinderea și diversificarea relațiilor de colaborare bilaterale și multilaterale în domeniul sportului, inclusiv prin promovarea reprezentanților țării în forurile de conducere ale federațiilor, asociațiilor și a altor organizații sportive internaționale, în comisiile

organismelor internaționale, precum și prin promovarea unor arbitri care să officieze competițiile olimpice, mondiale și europene.

PROTECȚIA MEDIULUI

a. Schimbările climatice și valorificarea resurselor naturale

Obiective de guvernare:

Asigurarea unui cadru adecvat pentru protecția mediului și utilizarea durabilă a resurselor naturale.

Reducerea impactului negativ al activității economice asupra mediului, resurselor naturale și sănătății populației.

Creșterea nivelului de informare, educație și cultură ecologică a cetățenilor.

Acțiuni prioritare:

Definitivarea cadrului juridic de mediu existent în conformitate cu cerințele, directivele și standardele Uniunii Europene;

Promovarea în sfera de business a responsabilității corporative în domeniul calității și protecției mediului natural;

Consolidarea potențialului instituțional în domeniul protecției mediului și utilizării durabile a resurselor naturale, ajustarea politicii managementului deșeurilor la standardele europene;

Îmbunătățirea măsurilor de prevenire a poluării mediului înconjurător prin ridicarea nivelului de conștientizare a populației și încorporarea cerințelor de protecție a mediului în politicile sectoriale ale economiei naționale și în politicile teritoriale;

Aplicarea măsurilor de asanare și protejare a fondului acvatic;

Încurajarea conservării, perpetuării și protejării biodiversității;

Extinderea și protecția ariilor naturale protejate de stat în baza experienței europene de gestionare eficientă a resurselor naturale;

Asigurarea transparenței și eficienței în administrarea Fondului Ecologic Național;

Realizarea programului național de măsuri tehnice, de evaluare și finanțare a costurilor reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră în concordanță cu prevederile Convenției-cadru pentru schimbări climatice (1992) și ale Protocolului de la Kyoto (1997);

Modernizarea și eficientizarea sistemului național de monitorizare a stării și evoluției condițiilor hidrometeorologice și a calității mediului;

Dezvoltarea rețelei de arii protejate prin crearea parcurilor naționale urmînd modelul european;

Reorganizarea activității Agenției „Moldsilva” și Agenției „Apele Moldovei” în vederea optimizării structurii organizatorice și eficientizării activității;

Crearea infrastructurii necesare pentru reciclarea deșeurilor;

Implementarea sistemului de circulație a certificatelor verzi pentru diminuarea poluării mediului;

Promovarea și înființarea crescândă a unităților de producere a energiei renovabile în baza biomasei, utilizarea energiei solare și eoliene, instalațiilor cu ciclu închis de utilizare a apelor etc., ceea ce va influența pozitiv starea ecologică a țării și va scădea dependența de anumite surse tradiționale de energie;

Promovarea “tehnologiilor prietenoase mediului”;

Extinderea cooperării internaționale în domeniul mediului în scopul facilitării transferului de tehnologii și preluării produselor inovaționale;

Stimularea cercetării aplicative în domeniul tehnologiilor curate și promovarea unor campanii naționale de educare și sensibilizare pentru ecologie și dezvoltare durabilă.

b. Reducerea riscurilor și protecția împotriva dezastrelor

Obiective de guvernare:

Asigurarea unui cadru instituțional-funcțional pentru coordonarea acțiunilor de răspuns în cazuri de dezastre.

Implementarea unui set de măsuri orientate spre diminuarea riscurilor în cazul dezastrelor.

Sensibilizarea și informarea cetățenilor Republicii Moldova privind protecția împotriva calamităților.

Acțiuni prioritare:

Realizarea cercetărilor și studiilor necesare pentru stabilirea bazei factologice în domeniul prevenirii și reducerii riscurilor dezastrelor;

Elaborarea și aprobarea unei Strategii naționale de diminuare a riscurilor dezastrelor;

Elaborarea și aplicarea unui mecanism de coordonare a acțiunilor de intervenție rapidă, acordarea de ajutor umanitar, recuperare și reconstrucție, inclusiv organizarea unui centru unificat de comandă;

Fortificarea instituțiilor specializate sau cu atribuții în domeniul prevenirii și lichidării consecințelor dezastrelor naturale: Serviciul Protecției Civile și Situațiilor Excepționale, Centrul Național de Medicină a Calamităților, Serviciul Hidrometeorologic de Stat, Agenția „Apele Moldovei” etc.;

Perfecționarea cadrului de realizare a prognozelor meteo, schimbului de date și informarea în timp util despre riscul dezastrelor;

Reevaluarea mecanismului de acordare și de monitorizare a distribuției ajutoarelor în cazul producerii calamităților naturale prin elaborarea unor proceduri clare, transparente de compensații pentru persoanele care au suferit de pe urma calamităților naturale;

Stimularea programelor de asigurare a proprietății, inclusiv a locuințelor, împotriva calamităților, pe baza unui program flexibil ce ia în considerare atât vulnerabilitatea poziționării, cât și măsurile proactive de protecție adoptate de proprietar;

Susținerea utilizării în practică a informațiilor agrometeorologice în sectorul agricol, pentru creșterea rezistenței față de efectele meteo nefavorabile;

Reabilitarea sistemului de diguri de protecție în scopul prevenirii și reducerii impactului inundațiilor;

Aplicarea principiilor de reducere a riscurilor asociate cu dezastrul natural în toate programele de dezvoltare, în special în zonele cele mai vulnerabile la dezastrul natural;

Adoptarea unor măsuri comprehensive de informare și educare care ar spori gradul de pregătire a cetățenilor pentru cazuri de calamități naturale: activități de mobilizare comunitară, instruirea în școli etc.;

Sensibilizarea fermierilor, familiarizarea lor cu realizările științei moderne și oferirea în termene utile a serviciilor de prognoză calitativă pentru sporirea considerabilă a productivității culturilor agricole, reducând semnificativ pierderile și consecințele manifestării diverselor calamități naturale;

Promovarea participării Republicii Moldova la activitățile regionale și internaționale de reducere a riscurilor și de gestionare a situațiilor de criză.